ZANAATLAR
Elinin emeği ve alnının terile geçinen zanaatçıların ve büyük küçük bütün esnafın mecmuasıdır.
Yakında çıkıyor.

Cumhuriyet
20 nci yıl sayı: 7013
İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298 İdare ve Matbaa kısmı: 24299-24290
Perşembe 24 Şubat 1944

İki veremli nişanlının evlenmeden sona eren hazin aşk macerası
KIZIL ÖLÜM
Yazan: BEDİRHAN ÇINAR
Göz yaşlarile takib edeceğiniz bir roman.
Fiatı 50 kuruş.
GÜVEN YAYINEVİ
İst. Cağaloğlu yokuşu No. 18

Eden'in beyanatı

Üç devlet arasında sulh için henüz elde edilemiyen anlayış birliği

Eden «Müttefikler dış politikaya rehber olacak müşterek prensipler kabul etmezlerse büyük küçük bütün devletler ıstırab çekeceklerdir» diyor

Churchill'in dedikleri

Bu harbin en kuvvetli hatibi şüphesiz Churchill'dir. Sözlerinde hiç bir zaman heyecana kapılmıyan, olayları her zaman objektif bir görüşle inceliyen, dinleyicilerini kazanmak için süslü cümlelere, parlak vaidlere iltifat etmiyen, bununla beraber herkesin saygı ve sevgisini toplıyan bu üstad devlet adamı, altı aylık bir sükûttan sonra evvelki günkü nutkile, dünya vaziyetini gene bir haylı aydınlatmış oldu.

— 1944 yılı Avrupada son harb yılı olacak mı?

Aylardanberi, milyonlarca insanın sorup durduğu, bilenin bilmiyenin kolayca cevabını yapıştırdığı bu sual karşısında, henüz müsbet yahud menfi hiç bir kanaat ileri sürülemiyeceğini söyliyerek nutkuna başlıyan Churchill, böylelikle dört buçuk yıldır korkunç derecede üredigini gördüğümüz politika falcılarına iyi bir ders vermiş oluyor. At yarışlarında, horoz dövüşlerinde iddiaya girişmek, heyecan duyarak eğlenceli bir vakit geçirmek bakımından zararsız bir oyun sayılabilir. Fakat dünya mukadderatını çizecek olan, önceden hesablanması imkânsız faktörlere bağlı harb hâdiselerine dair, şimdiden kesin hükümlere varmak doğru değildir. Churchill, temsil ettiği devleti zafere ulaştırmak için yıllardır sonsuz bir gayret harcıyor. Bu yılın İngiltere hesabına bir zafer yılı olması için, o, şüphesiz elinden geleni yapacaktır. Bununla beraber düşman çok kuvvetlidir. Askerlik ve politika alanında yüksek bir iradeye sahibdir, millet, üstün bir disiplin altında yaşamaktadır.

O halde?

O halde, falcılık yok, savaş var. Açık bir realite halinde günden güne artan bir şiddetle sürdüğünü gördüğümüz bu savaşta, Churchill, Anglo-Sakson harb güdümünün oynadığı ve oynıyacağı rolü açığa vuruyor. Alman endüstrisinin hava akınlarile hırpalanması, milyonlarca Almanın bu akınlara karşı kullanılması, bir çok Alman tümenlerinin Avrupa ve Balkanlarda bağlanıp kalması, büyük sayıda Alman hava kuvvetlerinin şark cephesinden çekilmesi, Almanyanın bugünkü güç duruma girmesinde inkâr edilemiyecek derecede önemli bir rol oynamıştır. Bunları açığa vurmakla şarktaki Rus müttefikini asla küçültmek istemediğini de açıkça söyliyen Churchill, her halde harbin bir bütün olarak ele alınması ve bu bütün içinde parçaların başardığı vazifelerin birlikte kıymetlendirilmesi fikrini müdafaa ederek, belki de Müttefikler arasındaki bazı çevrelerde propagandası yapılan bir zihniyete cevab vermiş oluyor.

Almanyaya karşı hava taarruzları artan bir şiddetle devam edecektir. Bunu İngiliz Başvekilinin ağzından bir daha duyuyoruz. Bu akınlar bir gün hiç bir Almanın tasavvur edemediği bir dereceye varacaktır. Gaye harbi kısaltmaktır. Bu itibarla bir takım yumuşak düşüncelere yer yoktur. Almanyanın gizli silâhları diye ötedenberi bahsini duyduğumuz pilotsuz uçaklar ve raket şeklindeki bombalar Churchill'in gözünde bir hakikattir. Almanya bunları hazırlıyor ve İngiliz hava kuvvetleri de bunların yapılmasını için elinden geleni yapıyor.

Bu sözlerden çıkaracağımız mana, Avrupayı istilâ teşebbüsünün artık unutulmamış olmadığıdır. Sayın devlet şefi açıkça söylemiyorsa da bunca fedakârlık bekliyen ve gittikçe artan hava akınlarının nihaî hedefi, her halde, büyük çapta bir çıkarmaya zemin hazırlamak olsa gerektir. Çıkarmanın ilk günlerinde İngiliz ve Amerikan ordularının müsavi kuvvette olacağını, fakat bir defa başarı elde edildi mi, takviye vazifesinin daha ziyade Amerika tarafından görüleceğini Churchill'den öğreniyoruz.

Politika alanına gelince: Burada nutkun bazı yerlerini biraz müphem bulduğumuzu saklıyamıyacağız. Esasen çoğu bu sahaya aid olması gereken meseleler üzerinde şimdilik etraflı izahat beklemek de pek realist bir temenni olmazdı.

NADİR NADİ

— Arkası Sahife 3, Sü. 4 te —

Nüfuz bölgeleri

İngiltere Hariciye Nazırı «Bu hususta her hangi bir şekilde anlaşmış değiliz» sözlerile teminat verdi

İngiliz Hariciye Nazırı Mr. Eden

Londra 23 (a.a.) — Avam Kamarasında bugün harb hakkında müzakere cereyan ettiği sırada söz alan Hariciye Nazırı Eden İspanya ve Portekiz hükûmetlerinden istenen şeyleri anlattıktan sonra demiştir ki:

«— Polonyaya gelince; bazı meb'uslar Polonyanın bugünkü durumu ile harbden evvelki durumu arasında bir nevi mutabakat görüyorlar. Halbuki arada, olsa olsa, ancak benzerlik olabilir. Batı Polonyada muazzam ve korkunç bir değişiklik olmuştur. Filhakika Hitler buradan milyonlarca insanı alıp başka yerlere götürmüştür. Bunların çoğu ölmüştür. Vaziyet bugünkü müzakerelere iştirak eden bazı meb'usların zannettiği kadar berrak değildir.»

Polonyaya, şimalde ve batıda Almanyadan tavizler elde etmenin zarurî olduğu hususunda Mr. Churchill ile M. Stalin arasında müzakereler cereyan edip mutabakat hasıl olduğuna dair İngiliz Başvekili tarafından yapılmış olan beyanatı hatırlatan Mr. Eden demiştir ki:

«— Bu beyanat krallık hükûmetinin görüşünü bariz bir surette ifade etmek.

— Arkası Sahife 3. Sü. 2 de —

Stalin'in Roosevelte mektubu

Washington 23 (a.a.) — Reis Roosevelt, dünkü gazeteciler toplantısında Sovyet Büyük Elçisi M. Gromyko'nun dün Beyazsaray'da kendisini ziyarete geldiğini ve Mareşal Stalin'in bir mektubunu tevdi ettiğini söylemiş, fakat muhteviyatı hakkında malûmat vermekten istinkâf etmiştir.

Bir gazeteci Reisin Polonya hakkındaki İngiliz siyasetine dair ne düşündüğünü anlamak arzusunda bulunmuştur. Mr.

— Arkası Sahife 3, Sü. 3 te —

Filistin Hahambaşısı Herzog

Filistinden gelen Hahambaşı

Şehrimizde bulunan Filistin başhahamı Herzog dün kendisile görüşen bir arkadaşımıza şunları söylemiştir:

«— Türkiyeyi görmek benim en büyük arzularımdan biri idi. Çünkü Türkiye Yahudi tarihinde bir kıymettir. İspanyadan mecburî hicret eden Yahudileri yalnız Türkiye kabul etmiştir. Bu açılan kapıya Yahudi tarihinde ve edebiyatında «Altın kapı» denilmektedir. Cumartesi akşamları okuduğumuz parçalar hep Türkiyeye yerleşmiş Yahudilerin eserleridir. Burada Yahudiler kendilerine yeni bir yuva, yeniden yaşamak için bir melce buldular. İstanbul, İzmir, Selânikte, her köşede mektebler, kültür müesseselerini kurdular.

— Arkası Sahife 3. Sü. 3 te —

Şark cephesinde

Rumanyada umumî seferberlik hazırlığı, 3 müdafaa hattı yapıldı

Sovyet tebliği şimal kesiminde yeni ilerlemeler kaydolunduğunu bildiriyor

Moskova 23 (a.a.) — Sovyet tebliği: 23 şubatta, kuvvetlerimiz Luga'nın cenub ve cenub batısında taarruzlarına devam etmişler ve düşmanın şiddetli mukavemetini yenerek Leningrad çevresinin bölge merkezi Strugikrasnaye ile 30 meskûn yeri işgal etmişlerdir.

İlmen gölünün cenub batısında muvaffakıyetli taarruz hareketlerini geliştirmeğe devam etmişler ve 150 den fazla meskûn mahalli ele geçirmişlerdir. Bunların arasında 5 demiryolu garı vardır.

Kuvvetlerimiz düşmanın mukavemetini yenerek Dno şehrine yaklaşmışlar ve bu büyük demiryolu kavşağının şimal kuvvetlerimiz taarruz muharebeleri verpişmelarına başlamışlardır.

Krivoirog'un şimal batı ve şimalinde kuvvetlerimiz taarruz muharebeleri vermeğe devam etmişler ve bir kaç meskûn mahalli zaptetmişlerdir.

Alman tebliği

Führer'in umumî karargâhı 23 (T. P.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Krivoirog'un cenub doğusunda kıt'alarımız topçu kuvvetlerimizin himayesinde düşman mevzilerini yararak, Sovyet kıt'alarına kanlı kayıblar verdirmiştir. Yalnız Krivoirog şehri çetin savaşlardan ve askerî bütün tesislerinin yıkılmasından sonra askerlerimiz tarafından boşaltılmıştır.

Zvenigorodka kesiminde ve Pripet bölgesi cenubunda düşmanın bir kaç hücumu neticesiz kalmıştır.

— Arkası Sahife 3. Sü. 2 de —

Harb ne zaman bitecek?

Başkumandan Gl. Eisenhover ile İngiliz Başvekili Churchill'in beyanatları arasındaki tezad Amerikada hayret uyandırdı

ikinci cephe

Gl. Eisenhover: «Avrupa muharebesini yeni yıl içinde kazanacağız» dedi

28 birincikânun 943 tarihli «Cumhuriyet» ten bir başlık

Roosevelt: «Churchill ile ayni fikirde bulunuyorum» diyor

Eisenhower ve arkadaşları neler söylemişlerdi?

Washington 23 (a.a.) — Gazeteciler Reis Roosevelt'ten harbin 1944 te biteceğine kani olmadığını söyliyen Mr. Churchill ile ayni fikirde olup olmadığını sormuşlardır.

Reis Roosevelt «evet» diye cevab vermiş ve bundan iki sene evvel 1944 te

— Arkası Sahife 3. Sü. 5 te —

Zelzele sahasında yapılan tetkikat

Nafıa vekâletine resmî, hususî bütün inşaatı tanzim ve kontrol salâhiyeti veriliyor

Sarsıntılar hâlâ devam ediyor

Nafıa Vekili Çerkeş ve Ilgazdan Çankırıya hareket etti

Ankara 23 (Telefonla) — Zelzele hakkındaki kanun lâyihasının hazırlanması üzerine Nafıa Vekâleti teşkilâtında değişiklik yapan ayrı bir proje de ihzar olunmuştur.

Projeye göre, yapı ve imar işleri reisliğine zelzele mıntakalarındaki resmî ve hususî yapı işlerinin tanzimi salâhiyeti verilmektedir. Bu reislik memleketin zelzeleye maruz kısımlarını tesbit için jeolojik etüdlerle de uğraşacak.

— Arkası Sahife 3. Sü. 5 te —

Mahkûm olan muharrir, muhakeme esnasında avukatı ile birlikte (solda)

"Türedi ailesi,, davası dün karara bağlandı

Romanın muharriri, iki sene üç ay on gün hapse, 566 lira ağır para cezasına, 2500 lira tazminata mahkûm oldu

İstanbul üçüncü asliye ceza mahkemesince kapalı celsede bakılan «Türedi Ailesi» davalarında, muhakeme neticelenmiş ve karar; dün öğleden sonra açık celsede bildirilmiştir. Eserin muharriri Turan Aziz Beler aleyhine doktor Mahmud Ata Atabay'la Hârika Gezdur, kocası mühendis Sadi Gezdur, Hârikanın annesi Şerife Gemici taraflarından açılmış dört dava birleşik olarak yapılan muhakeme neticesinde, hâkim Zahid Özbulak; kitabda yazılanlarla bütün davacıların hakarete uğradığı neticesine varmıştır. Bu arada Hârika Gezdur'un uğradığı hakaretin madde tayini suretile olduğu, diğer üçünün de âdiyen hakarete uğradığı yolunda kanaat belirtilmiştir. Ve buna göre; Turan Aziz Beler'e Hârika Gezdur'u mad-

— Arkası Sahife 3. Sü. 5 te —

Bir vagon bakır tel çalanlar

Afyonda muhakeme dün başladı

83 mevkuflu otomobil lâstiği sirkati davasına da yakında başlanacak

Afyon Karahisar 23 (Hususi) — Bir vagon bakır tel hırsızlığının muhakemesine bugün başlanmıştır. Büyük bir kalabalık, muhakeme safahatını takib etmiştir.

Müddeiumumi, iddianamesinde, hâdisenin mevzuunu, bir vagon bakır tel

— Arkası Sahife 3, Sü. 4 te —

Sanayi Birliği kongresi

Dün çok kalabalık ve münakaşalı bir toplantıdan sonra yeni idare heyeti seçildi

Dünkü içtimada bulunanlar

İstanbul Bölge Sanayi Birliği birinci faaliyet yılına aid heyeti umumiyesini dün oldukça gürültülü ve münakaşalı bir şekilde yapmıştır. İstanbul meb'uslarından bazıları da bu toplantıda bulunmuştur. Okunan idare heyeti raporunda Bölge Sanayi Birliğinin nasıl kurulduğu zümre heyetlerinin faaliyeti zikrolunduktan sonra, bir sene zarfında yapılan işler birer birer anlatılmıştır.

— Arkası Sahife 3. Sü. 6 da —

Hayriye Lisesi kapatıldı

Mektebin birçok yolsuzluklar yaptığı sabit oldu

Ankara 23 (a.a.) — Maarif Vekilliğinden: Maarif Vekilliği müfettişleri tarafından yapılan teftişler ve tahkik.

— Arkası Sahife 3, Sü. 1 de —

İzmirde yağmur kesildi, hava açtı

Kışlık zeriyattan bir kısmı kurtulacak

İzmir 23 (Telefonla) — İzmir ve havalisinde yağmur birdenbire durmuş, hava ısınmış, bir bahar manzarası hasıl olmuştur. Bu vaziyetin devamı takdirinde kışlık zer'iyattan bir kısmının kurtarılması mümkün olacaktır.

Alâkadarlar, tohum ihtiyacı üzerinde şimdiden tetkikata başlamışlardır.

Urlada ve Seferihisarda seylâbdan bir miktar hayvan telef olmuştur. Urlada muhtelif ev, mağaza ve ahırlar da yıkılmıştır.

Seferihisarın Orhanlı köyü arazisini sular basmıştır. Ahmed oğlu Ali isminde bir genc yıldırım çarpmasile ölmüş, Cumaovasında Ali namında 13 yaşında bir çocuğu da sular götürmüştür.

— Gördün mü, Beyrut kadınları artık lüks eşya kullanmıyacaklarmış..
— Beyrut erkekleri sıfırı tüketmişler desene...

İKTİBASLAR

Roma muharebesinin manası nedir?

Mihver idaresi altındaki Avrupa birliği hülyası son darbeyi yiyecek mi?

Mussolini, 1930 yılında, bataklıkları kurutup Littoria, ve Aprilia ziraat şehirlerini, büyük törenle açarken, ondan bir kaç sene sonra da, faşizmin, buğday muharebesini kazandığını ilân ederken, İngiliz ve Amerikan askerlerinin, günün birinde, bu geniş ovayı, tarih adına çiğniyeceklerini ve İtalyan ordusile değil, Alman ordusu askerlerile çarpışacaklarını aklına bile getirmemişti. Bilhassa, yurddaşlarının, kendisini inkâr edeceklerini, ve o zaman kendi himayesini istiyen Hitler'in tâbii vaziyetine gireceğini hiç düşünmemişti. Halbuki, bütün bunlar gerçekleşti. Anglo - Sakson mermileri, eski Appi yolunu altüst ediyorlar ve bu yol üzerinde, Mareşal Von Kesserling'in zırhlı tümenleri, gürültülerle koşuşuyor, Müttefik piyadeleri de, ileri karakollarından, muharebenin dumanlarından ve tozlarından ötede, ebedî şehrin yüksek kubbelerini görüyorlar.

Nettuno sahili, bir taarruza, şüphesiz ki pek elverişli idi. Bununla beraber, Alman kumandanlığı, akla gelebilen bütün tedbirleri almıştı. Avrupa kıyılarının hepsinden ziyade, yarımada sahilleri en iyi şekilde muhafaza edilmek gerekti; zira, harekât bölgesi içine girmiş bulunuyordu. Bu itibarla, 22 sonkânun gecesi, General Alexander'in komandoları, adeta hiç silâh atmadan Tirenyen denizi sahiline ayak bastıkları haber alındığı ve bunların, bir hafta müddetle, ciddi bir mukavemetle karşılaşmadan, karaya, takviye kıt'aları, toplar, tanklar ve her çeşid malzeme çıkarmağa muvaffak oldukları görülünce, duyulan hayret büyük oldu.

Alman tepkisinin ahesteliği şaşılacak şeydir, kaldı ki, bu çıkarma hareketinden on bir gün kadar evvel, Cebelitarık civarında, seksen gemilik bir kafile görüldüğü haber verilmişti. Hattâ, bu kafile Cezayir önüne vardığı zaman, Alman tayyareleri tarafından şiddetle hırpalanmıştı. Binaenaleyh, bir şeyden şüphelenilmesi gerekti. Lâkin, bir İngiliz muhabirinin dediği gibi, seferî kuvvet komutanları, kendi av uçaklarından birinin, Nettuno önünde devriye gezen iki tarassud uçağını son dakikada düşürmesi gibi, talihin muazzam bir yardımına mazhar olmuşlardı.

Bu suretle, şu nokta sabit olmuştur ki, müdafaayı «körleştirmek» şartile, çıkarma hareketi mükemmel surette yapılabilir bir iştir. Bu örnek, ayrıca şunu da gösteriyor ki, Mareşal Rommelin, son teftiş seferleri esnasında emrettiği ihtiyat tedbirlerine rağmen «korunma mekanizması» nın harekete getirilmesi, anî olmaktan uzaktır.

Bu hareket, Sicilya, Taranto ve Salerno meselelerinden sonra, ikinci cephenin açılması için, mecburi olan mukaddemeyi teşkil etmektedir. Yani, muharebe her iki taraf için de, vahşice inadlı bir mahiyet alacak ve bunun neticesi, harbin bütün gelişimi üzerinde, derin bir tesir yapacaktır.

Ancak, bu da, gene, hedefleri mahdud bir taarruzdan ibarettir. General Alexander'in asıl gayesi «çizmenin» ortasına, düşman tarafından takılmış olan kilidi sökmektir. Fakat, gayretleri muvaffakiyete ulaşsa ve General, Romayı almağa muvaffak olsa dahi, ondan sonra, ikinci manlaya çarpacaktır; düşman genelkurmayı tarafından, Apennin'lerde ve Pô hattı üzerinde tesis edilen bu manla, ötekinden çok daha sağlamdır. Nihayet, Alplara gelip dayanacaktır. Binaenaleyh, Müttefiklerin, kalenin daha başka kesimlerinde, yeni sürprizler hazırlamakta olduklarına hükmetmek için kuvvetli sebebler mevcuddur.

Alman subaylarının çok güvenli göründükleri Romada, bu çıkarma haberi, gerçekten bir yıldırım tesiri yaptı. Sosyal faşist cumhuriyeti memurlarının, ihtiyatla sıvışıp boş bıraktıkları hükûmet binaları önünde dolaşan fakir ve soluk benizli halk, uzaktan gelen top seslerine, yürek üzüntüsile kulak veriyor. Bu halk daha geçenlerde, Via Veneto'da ki kahvehanelere müdavim işsiz güçsüzlerin tevkifini alkışlıyordu. Bunların bazısı Todt teşkilâtına alındılar, bir kısmı da Almanyadaki fabrikalara gönderildiler. Fakat, eski askerlerin toplu bir halde sürgün edilmeleri ve yalnız genc muhaliflere karşı değil ailelerine karşı da alınan müthiş zecrî tedbirler üzerine, aşağı tabaka halkın oturduğu mahallelerin dar sokaklarında, sessiz bir öfke fırtınası esiyor.

Orta halk, aczi ve yesi ortasında, gözlerini, tablatile Alman askerlerinin muhafazası altında bulunan Vatikana çeviriyor. Papanın, yabancı bir memlekete sığınması teklifi yapıldığına dair bir rivayet dolaşmıştır. Fakat, bu, Onikinci Pie'nin ruh büyüklüğünü bilmemek demek olur. Papa, Almanların, Roma önünde ve arkasında çarpışmağa azmetmiş olduklarını ve harbin güdümü için, İtalyan başşehrinin demiryolu şebekesini geniş ölçüde kullandıklarını biliyor. Şu halde, Romayı açık şehir yapmak tasavvuru tamamen bozulmuştur. Latran muahedesi gereğince, küçük bir müstakil devletin cismanî reisi haline gelen Roma başpiskoposu da, ümmetinin ıstırablarını ve tebaasının cefalarını paylaşmak vazifesile mükelleftir.

Dikkate değer bir tesadüf eseri olarak, Nettuno'daki çıkarma hareketinden bir kaç gün sonra, Pravda gazetesinin neşrettiği imalı haber ortaya çıktı. Bu haber karşısında, Alman basını, düşman taraf ittifakının dağılmağa başladığını söyledi. Pravda gazetesi, Birleşmiş milletlerin, harbin güdümü dışındaki tesanüdünü hiç bir şeyin sarsamıyacağını, yahud, Tahrandaki anlaşmaların tatbikına hiç bir şeyin engel olamıyacağını söyliyerek, vaziyeti tavzih etti. Bu nokta da şimdi şunu ispat etmiştir ki, Müttefikler arasında, gelecekteki sulhun düzenlenmesi bakımından ortaya çıkabilecek olan görüş farklarına rağmen, bu farklar, Müttefiklerin savaş kabiliyetlerine ve müşterek düşmanı yenmek azimlerine, asla tesir etmemektedir.

İtalya hâdiselerinin teşkil ettiği örnek, Fransadaki, Balkanlardaki ve bütün işgal altında bulunan memleketlerdeki mukavemet taraftarları için kıymetli bir teşvik vesilesi olacaktır. Fakat, tepkinin, asıl, yarımadada şiddetli olacağı aşikârdır. Gizli muhalefetin ayaklanması ve memlekette hüküm süren dolablar karşısında, Alman komutanlığı, her tarafta, yeni faşist hükûmet makamlarının yerini almak zorunda kalacaktır. Bu takdirde, Romalıların, gizlice bir semti meçhule savuşmakla muahaze ettikleri mahud Cumhuriyet hükûmetinden ne eser kalacaktır?

Bari'den alınana haberlere inanmak icab ederse, Kral Victor Emmanuel, gerçek bir mukaddes ittifak hükûmetinin teşekkülünü kolaylaştırmak üzere tacından vazgeçmek için, Romanın kurtuluşunu beklemektedir. Ne olursa olsun, Müttefik orduların, Mareşal Badoglio kıt'alarının ve Mareşal Messe emrindeki vatansever çetelerinin Romaya zaferle girmeleri, Mihver idaresi altında bir Avrupa birliği hulyasına son darbeyi vuracaktır. Binaenaleyh, General Alexander'in cür'etli hareketini dağıtmak için, Alman komutanlığının elinden geleni yapacağı tahmin edilebilir. Eğer buna muvaffak olamazsa, bunu, ihtiyat kuvvetlerinin tükendiğine delil saymak lâzımdır. Zira, bu sefer, elâstikî ricat bahis mevzuu olamaz. Eğer Alman komutanlığı, adı, yeni nizam telâkkisine ayrılmaz şekilde bağlanmış bulunan İtalyan başşehrini ve düşmanın, henüz ulaşamadığı bölgeleri dilediği gibi bombalamak imkânını bulacağı orta İtalya hava alanlarını bırakıp çekilmeğe razı olursa, bu işi, gerçekten yapmak zorunda kalmış demek olacaktır.

L'illustré'den

Şehir haberleri

Sebze hâli ıslah edilecek

Belediye, şimdiki şeklin değiştirilmesine karar verdi

Sebze Halinde mülkiye müfettişleri tarafından yapılan tahkikat da ikmal edilmiştir. Müfettişlerin vardığı neticeye göre, Hal idaresinde hiçbir nizam ve intizam yoktur, kabzımallar keyfî surette hareket etmekte, hattâ bazı kimseler müstahsilin malını tartılmadan, müzayedeye koymadan, kısmen Hal içinde, kısmen Hal dışında satmaktadır. Bu yüzden senede 5-6 yüz bin liraya baliğ olması lâzımgelen Belediye varidatı pek cüz'i bir miktara indirilmiştir. Tavsiye edilen şekil, Halin şimdiki şeklinin tamamile lâğvedilerek yeni bir usul ve nizama tâbi tutulması ve yeni bir statü tanzimidir.

Belediye riyaseti, bu vaziyeti gözönünde tutarak Hal işleri hakkında mütehassıs bazı Türk ve ecnebi profesör ve zevattan ve bu meyanda Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü profesörlerinden mütalea sormakta ve ecnebi memleketlerdeki Hal idare şeklini araştırmaktadır.

Halde bir hâdise

Haber aldığımıza göre Halde müdür muavini Mazhar ile muhasebeci Hulûsi arasında bir münazaa olmuş, keyfiyet Belediyeye aksetmesi üzerine Belediye müfettişleri tahkikata memur edilmiştir. Bu münazaada bazı yolsuzlukların mevzuu bahsolduğu da söylenmektedir.

Ayakkabıcılar Kooperatifindeki dedikodulu hâdise

Ayakkabıcılar Kooperatifi heyeti umumiyesi tarafından kooperatiften ihracına karar verilen aza Ticaret Vekâletine müracaat ederek kooperatifin hesablarının tetkikini istemişlerdir. Kooperatif idare heyeti de bütün azaya açık olan hesabların tetkik edilmesini istemektedir.

Dün kendisile görüşen muharririmize hücumlara hedef olan kooperatif müdürü ve Esnaf Odası reisi Abdullah Vahdi şu izahatı vermiştir:

«— Kooperatifimizin 12 senelik bir tarihi vardır. Eski kooperatiften aza hisselerinin ödenmesi lâzımgelen 850 lira ile Esnaf Bankasına 1000 liralık bir borc devir almıştık. O gündenberi ortak adedi ve iş hacmini genişleterek senede yapılan ciro miktarını 800,000 liraya ve ortak adedini de 280 e çıkartık. Ortak adedini daha fazlalaştırmak muhakkak ki en büyük isteğimizdir. Fakat harb yılları buna mâni oldu. Kooperatifimiz karaborsada yapılan meharetleri yapamaz ki yeni ortaklar için cazib olsun. Bu vaziyette dışarıdaki yüksek kazançları bırakıb da kim bize gelir.

Hesablar hakkında söylenenlere gelince; heyeti umumiye içtimaından 20 gün evvel hesablarımızı bütün ortaklara açtık. Soranlara bilânço gösterildi. Fakat şimdi sual soranlardan kimsenin hesab istediğini hatırlamıyorum. Bilhassa idare heyetinin içinde bulunanların hesab istemesi garibdir. Bizim hesablarımız her zaman tetkike açıktır.»

Münakalât Vekili gitti

Şehirmizde bulunmakta olan Münakalât Vekili Ali Fuad Cebesoy dün akşam Ankaraya gitmiştir.

Barzilây kumpanyasının vapurları

Barzilay ve Benjamen kumpanyasından varlık vergisi karşılığı olarak Hazineye intikal eden şileplerin muvakkaten Devlet Denizyolları tarafından işletilmesi için dün devir muamelesine başlanmıştır. İkbal, Doğan ve Necat isimli bu şilepler bir sene muvakkat kaydile Denizyolları tarafından çalıştırılacaktır.

Tramvay idaresinin güzel bir kararı

Tramvay idaresi, pazar akşamları Beyoğlundan İstanbul cihetine dönen halka bir kolaylık olmak üzere, saat 23,40 da Taksimden Beyazıda ve saat 24,15 te de Taksimden Fatih ve Aksaraya müteaddid tramvay arabası hareket ettirmeğe karar vermiştir.

Şehirde sıhhat vaziyeti iyi

Son günlerde şehrimizin sıhhî vaziyetinde umumiyetle bir iyilik görülmektedir. Birkaç çiçek ve tifüs vak'ası haber verilmiş ise de, yapılan tetkiklerden, bunların haricden geldikleri tesbit olunmuştur. Önümüzdeki mart ayının sari hastalıkların yayılmasına müsaid olduğu bilindiğinden Sıhhat Müdürlüğü icabeden tedbirleri aldırmaktadır.

Mekteblerde yalnız kızamık vak'aları görülmekte ise de, hastalık yüzde 3-4 ü geçmediğinden normal telâkki edilmektedir.

Marmara kupası futbol maçı

Marmara gazetesi tarafından tertib edilen kupa maçı önümüzdeki pazar günü Şeref stadında Beyoğluspor ile Taksim takımları arasında yapılacaktır. Saat 10,30 da başlıyacak maçı kazanan takıma Marmara gazetesi tarafından güzel bir kupa hediye edilecektir. Maçı Şazi Tezcan idare edecektir.

İstanbul boks takımı Ankaraya gidiyor

İstanbul boks takımı muhtelif bölgeler arasında yapılacak maçlara iştirak etmek üzere bu akşam Ankaraya hareket edecektir.

Bütün dünyayı düşündüren mesele

Petrol, bu harbden sonra nadir bir madde olacak

Yazan: Yüksek Mimar *Hasan Hâlet Işıkpınar*

Bundan bir kaç ay evvel Birleşik Amerika Bahriye Nazırı Albay Knox petrol hakkında dikkati çeken bir demecde bulunmuştu.

Albay Knox bu demecinde «Bugünkü istihlâk miktarına ve harbden sonraki istihlâk miktarları hakkındaki tahminlere göre Amerikan petrol kaynaklarının 14 veya 20 sene içinde tükeneceğini» bildirmiş ve «Yabancı petrol kaynaklarının satın alınması hususunda bazı projelerin tetkik sahasında bulunduğunu» ilâve etmişti. Birkaç gündenberi bu mevzuu ele alan gazeteler de, bilhassa Amerikalıların son zamanlarda petrolün pek kısa bir zamanda tükeneceğinden büyük endişe duyduklarından bahsederek Arab çöllerinde rastlanan büyük petrol kaynaklarının Birleşik Amerika hükûmeti tarafından işletileceğini ve bu kaynaklarla dünya petrol ihtiyacının 10 sene daha karşılanacağını yazmaktadırlar.

Yeryüzünde ilk petrol kuyusu açılalı ancak 85 sene olduğu halde, enerjinin akar şeklinde bir tezahürü olan bu âfet, bu kadar az bir müddet içinde, işlettiği milyonlarca otomobil, binlerce gemi, motörbot ve uçaklarla ve motörlerle yer yüzünü bu zamana kadar görülmiyen bir refaha ve terakkiye ulaştırdıktan sonra nihayet gene insan oğlunun icad ettiği tankın, denizaltının ve savaş uçaklarının da içine girerek, bunları, dünyada asırlarca yaşıyan milletlerin binbir zahmet ve emekle yarattıkları yaşama, medeniyet ve sanat eserlerini topyekûn yıkan, silip süpüren müthiş bir tahrib vasıtası haline gelmiştir.

Eldeki istatistiklere göre, dünya petrol rezerveleri 1934 senesinde, 3,5 milyar tona baliğ olmakta idi. Bunun % 50 si Birleşik Amerikada, % 30 u Rusya, İrak ve Acemistanda, % 12 si Cenubî Amerikada, % 5 i Hindiçinide, % 2 si Rumanyada bulunmaktadır. Gene istatistiklere göre 1859 senesinden 1939 senesine kadar yeryüzüne 4,5 milyar ton petrol çıkarılmış, bunun üç milyar tonu Birleşik Amerikada, 550 milyon tonu Rusyada, 247 milyonu Venezüellada, 115 milyonu Acemistanda, 113 milyonu Rumanyada ve geri kalanı da muhtelif memleketlerde elde edilmiştir.

Petrol eski zamanlarda cesedleri mumyalamağa ve kalelerin tuğlalarını asfalt şeklinde birbirine bağlıyarak su sızmaz bir hale getirmeğe yarıyordu. Sonraları romatizma ve sızıları tedavi için ilâc olarak ve ışık vermek için lâmbalarda yakıt olarak kullanılmıştır.

İlk petrol kuyusu, Birleşik Amerikada Pensilvanyada Titus Ville'de 27 ağustos 1859 da bir demiryolu kondüktörü olan Edwin Drake tarafından açılmıştır. Drake 22 metre derinlikte ve kayalar içinde petrola raslamış, bu kuyudan 300 ton petrol almıştır. Bu tarihten sonra Birleşik Amerikada 12 sene içinde yüz binlerce sondaj yapılmış ve bunlardan 65 bini neticesiz kalarak, bu iş için sarfedilen 1,5 milyar dolar heba olmuştur. O tarihte kuyunun bir metresi yüz liraya mal oluyordu.

Bugün petrol kuyularının daha esaslı şartlar içinde açılması mümkün olmaktadır. Bir taraftan jeolojik etüdler yapılmakta, diğer taraftan da jeofizik araştırmalar yapılarak yer altının fizikî evsafı ve teşekkülâtı hassas aletlerle tetkik edilmekte ve kuyular daha isabetli bir surette açılmaktadır. Kuyuların derinliği, her yere göre değişmektedir. Meselâ Birleşik Amerikada Ohio eyaletinde 30 metre derinlikte petrol çıkarılırken Pensilvanyada ancak 2385 metre derinlikte petrola raslanmıştır. Yeraltından çıkarılan petrollar uzun mesafelere döşenmiş boru hatlarile evvelâ tasfiyehanelere getirilerek orada tasfiye edilmekte, bilâhare gene borularla sarnıc gemilerine ve petrol vagonlarına doldurularak dünyanın her tarafına sevkedilmektedir.

Yeraltından çıkan ham petrol iki cinstir. Bazı kuyulardan esası parafin olan ve ince, kolay akan, açık renkte petrol çıkmakta, bazılarından ise esası asfalt olan, kalın ve yavaş akan koyu renkte petrol elde edilmektedir. Çıkan ham petrollardan tasfiye neticesinde motör benzini, dizel mazutu, makine yağı, silindir yağı, parafin yağı, asfalt ve daha bir çok müştaklar alınmaktadır.

Dünya petrol istihsalâtına gelince:

Yeryüzünde petrol istihsali sür'atle artmıştır. 1870 te 800 bin ton olan dünya istihsali, 1880 de 4, 1900 de 20, 1914 te 56, 1920 de 99, 1925 te 150 ve 1939 da 280 milyon tonu bulmuştur. Bugünkü harb vasıtalarının sonsuz sarfiyatı karşısında petrol istihsalinin herhalde bu senelerde 300 bin tonu geçtiği şüphesizdir.

Memleket itibarile istihsale gelince: 1939 senesi istatistiklerine göre, Birleşik Amerikada 171 milyon ton, Rusyada 30, Venezüellada 28, Rumanyada 7, Acemistanda 10,5, Hindiçinide 7,3, Meksikada 6,5, Kolumbia'da 3,12, Arjantinde 2,4, Peruda 2,2, Triniyede 2,5, Hindistan ve Birmanyada 1,4, Irakta 4,3, Bahreynde 1,13 milyon ton ve Almanyada 430 bin ton petrol çıkarılmıştır ki diğer küçük memleketlerdeki istihsallerle beraber o seneki istihsal 280 milyonu geçmiştir.

Son senelerde Yakınşarktaki petrollar büyük mikyasta inkişaf etmektedir. Bu arada 1940 senesinde yalnız Kerkükte 3,5 milyon ton petrol elde edilmiştir. Bugün İran, Bahreyn adaları ve Süudî Arabistanda petrol kuyuları büyük bir faaliyetle işletilmektedir. Basra körfezinde Abadan şehrinde dünyanın en büyük tasfiyehanesi kurulmuştur. Burada 1940 senesinde 11 milyon ton petrol tasfiye edilmiştir.

Bugün petrolun ve dolayısile onun müştakı olan benzinin en büyük müşterisi otomobildir. Ancak 49 sene evvel faydalı bir hale getirilen bu taşıt, 20 inci asır insanının en mübrem vasıtalarından biri olmuştur. 1914 senesinde yeryüzünde iki milyon otomobil varken, 10 sene sonra bu miktar on misli artarak yirmi milyona ve ikinci on sene sonra ise 35 milyona, 1938 de 43 milyona baliğ olmuştur. Bu otomobillerin % 80 i Birleşik Amerikada idi. Diğer taraftan deniz taşıtları da petrol yakan büyük bir müşteri olmuştur. Ayni harareti vücude getirmek için kömüre nisbetle dörtte bir noksanile petrol kullanılması, petrolun kömürden daha kısa bir zamanda ve kolaylıkla gemi ambarlarına doldurulması, petrolla işliyen gemilerin seyir sahasının genişlemesi ve daha seri gitmesi, bu gemilerin manevra kabiliyetinin artması gibi bariz faydalar karşısında dünyada mevcud gemiler, gitgide kömür yerine petrol yakmağa başlamıştır.

1914 senesinde dünya yüzündeki gemilerin % 89 u kömür yakıyordu. 20 sene sonra yani 1939 da kömür yakan gemilerin adedi, bütün gemilerin % 44 üne düştü. Buna mukabil 1914 te ancak % 2,5 i petrol yakan gemilerin 1939 da % 34 ü petrol yakıyordu ve gene 1914 te gemilerin ancak yüzde yarımı dizel motörile işlerken 1939 da % 20 si dizel motörile teçhiz edilmişti. Bu rakamlara göre 1939 da dünya gemilerinin ceman % 54 ü petrol ile işliyordu. Gene istatistiklere göre, 1936 senesinde dünyada 68 milyon tonluk 29.700 ticaret gemisi vardı ve bunun 37,000 ton tutan 11.753 ü petrolla işliyordu.

Petrol dünyada elektrik enerjisi istihsalinde de mühim bir amil olmuştur. 1913 senesinde dünya elektrik enerjisinin % 7,2 si petrol ile istihsal edilirken 1934 senesinde % 23.6 sı petrol ile elde edilmiştir.

Gerek bu müşterilere ve gerekse diğer petrol istihlâk eden pazarlara petrolun nakil ve tevzi işi dünyanın meşgul olduğu en büyük işlerden biridir.

Petrol, kuyulardan tasfiyehanelere ve tevzi merkezlerine yere döşenen uzun çelik boru hatları içinde sevkedilmektedir. Dünya yüzündeki petrol boru hatlarının uzunluğu 532 bin kilometre tutmaktadır. Bunun 200.000 kilometresi Birleşik Amerikadadır. İrakta, Kerkükten Hayfa ve Trablusa kadar 1850 kilometre uzunluğunda boru döşenmiştir. Boruların tesis masrafları tulumba, ısıtma tesisatı ve arazi tahkimatı dahil kilometre başına 25.000 lirayı bulmaktadır.

1934 senesinde Birleşik Amerikada nüfus başına 1000 kilo, Kanadada 420, İngilterede 210, Fransada 120, Rusyada 120, Almanyada 50 kilo petrol sarfedilmiştir. Bu hesablara göre, o sene zarfında dünya petrol istihsalâtının % 62 si Birleşik Amerikada, % 7 si Rusyada, % 5 i İngilterede, % 3 ü Fransada, % 2 si Kanadada ve % 1,8 i Almanyada istihlâk edilmiştir.

Petrol ve müştakatı son 50 sene zarfında dünya yüzünde karada milyonlarca tenezzüh otomobillerini, yük kamyonlarını, motosikletleri, demiryollarında dizel lokomotiflerini, tarlalarda traktörleri, cephelerde tankları, zırhlı otomobilleri, alev makinelerini, denizde motörbotları, motörlü gemileri, balıkçı gemilerini, denizaltılarını, havada yolcu, nakliye ve savaş uçaklarını beslemiş ve bu vasıtalar bir taraftan milletlerin yaşama şartlarını ıslah ederken diğer taraftan da millî müdafaanın esaslı birer istinadgâhı haline gelmiştir.

Petrol bunlardan başka fabrikalarda muharrik kuvvet olarak dizel motörlerini işlettiği gibi, tav fırınlarını ısıtmak, makine ve tezgâhları yağlamak, elektrik kablolarının nakillerini tecrid etmek için kulanılmıştır. Bugün de başka vasıtaların bulunmadığı yerlerde milyonlarca insanın gece ışığını vermek ve evleri ısıtmak için kullanılmaktadır.

Netice:

Bugün harb sahnelerinde hesabsızca sarfedilen petrolun, harbin sonuna kadar dünya petrol membalarının büyük bir kısmını kurutacağı ve harb sonrasında, bugün rahat rahat istifade ettiğimiz otomobil ve emsali nakil vasıtaları için benzinin bir nadir madde haline geleceği anlaşılmaktadır. Son 85 sene zarfında dünyanın altını üstüne getiren milletlerin içtimaî, iktisadî ve millî müdafaa veçhesini esasından değiştiren bu ateşli cevher bu kadar israftan sonra yerini bakalım hangi enerji kaynağına terkedecektir?

HEM NALINA MIHINA

Kızılordu

Dün Kızılordunun 26 ncı yıldönümü olduğu için, Müttefikler arasında bazı tezahürler yapıldı. Bu defaki yıldönümü, Kızılordunun muvaffakiyetle ilerlediği bir zamana tesadüf ettiği için, Anglo - Sakson şefleri, radyoları ve gazeteleri, Sovyet ordusundan takdirler ve tebriklerle bahsettiler.

Kızılordu, 7 İkinciteşrin 1917 de patlıyan komünist ihtilâli üzerine Büyük yahud Deli Petro'nun kurduğu Çarlık ordusu tarihe karıştıktan sonra, doğmuştur. «İşçi ve köylülerin Kızılordusu» adile kurulan bu ordunun teşkilâtı hakkındaki Halk Komiserleri Şûrası kararı, 28 İkincikânun 1918 de verilmiş olmakla beraber, bu karar Almanlarla Avusturyalıların mütarekeyi feshederek taarruza başladıkları 23 şubat günü neşir ve ilân edildiği için, Kızılordunun kuruluşu o günden başlamış sayılmaktadır.

Kızılordu, o zaman, Alman ve Avusturya - Macar orduları karşısında, geniş arazi ve pek çok malzeme kaybettikten sonra, Sovyetler Birliği, 3 mart 918 de Brest - Litovsk muahedesini imzalamak zorunda kalmıştı. 1918 den beri men hemen 1923 e kadar geçen yıllar, Kızılordunun çetin mücadele seneleridir. Sovyetler, bu müddet zarfında, sulh muahedesine rağmen, Rus topraklarında ilerliyen eski düşmanla, düşman vaziyetine giren eski müttefiklerile ve Beyaz Ruslar denilen Çarlık taraftarlarile ve nihayet Polonyalılarla harb etmiştir. Bu dahili ve harici boğuşmalar bittikten sonra, 1924 ten itibaren Kızılordu yeniden teşkilâtlanmağa başlamış ve 1941 e kadar ordunun mevcudü, malzemesi, talim ve terbiyesi, harb sanayii için, görülmemiş gayretler sarfedilmiştir. Lenin gibi Stalin de Kızılorduya pek büyük ehemmiyet vermiştir.

Harbden evvel, Kızılordu ve teşkilâtı hakkında, muhtelif kaynaklardan topladığım malûmatı, Cumhuriyetin muhterem okuyucularına, fırsat düştükçe arzetmiştim. 1936 da Sovyet Rusyaya yaptığım seyahatte, bu orduyu az çok yakından da görmüş, bilhassa havacılığını tetkike imkân bulmuştum. Eski yazılarımda Kızılordunun sayı bakımından dünyanın en büyük ordusu olduğunu daima tebarüz ettirmiştim.

Kızılordu, bu harbde, bütün dünyaya ve en ziyade Almanları şaşırtan bir kudret göstermiştir.

Ben, kendi hesabıma okuduklarımdan ve gördüklerimden çıkarabildiğim mana ile Rus ordusunun müthiş bir kudret olduğunu takdir ediyor, fakat yüksek sevk ve idare, teşkilâtçılık ve münakalât bakımlarından zayıf olduğuna ve bu hususlarda pek üstün olan Alman sevk ve idaresi karşısında muvaffak olamıyacağına inanıyordum.

1941 - 42 senelerindeki hareketler ve meydan muharebeleri, bu düşüncenin yanlış olmadığını gösterdi. Fakat, harb en büyük mektebdir. Kızılordu, ders aldı günlerinde, mağlûbiyetlerden dersler çıkararak eksik ve zayıf taraflarını tamamladı. Beceriksiz ve liyakatsiz kumandanların yerine muharebe meydanlarında kendilerini gösteren genç ve muktedir kumandanlar iş başına getirildi. Böylece yüksek sevk ve idare düzeldi. 19 - 40 yaş arasında, silâh altına alınabilecek kabiliyette 21 milyon kadar tutan insan kaynaklarının bolluğu, büyük kayıbları telâfi etti. Geriye nakledilen, yahud yeni kurulan fabrikaların ham madde bolluğu ve Müttefiklerin büyük yardımları, silâh ve malzeme ikmalini mümkün kıldı. Sovyet topraklarının genişliği, «mesafe» ve «zaman» unsurlarından istifade için, fırsat buldukça steplere doğru çekilmek şeklindeki an'anevi Rus sevkulceyşini tatbik imkânını verdi. İyi sevk ve idare edildiği ve maneviyatı yüksek tutulduğu zaman büyük inad ve şiddetle harb eden, bedenen dayanıklı ve dayanıklı olan Rus askeri, Moskova önünde, Sıvastopolda ve Stalingradda, sonuna kadar dayandı ve müdafaa dövüştü. Kızılordu, dün iyi müdafaa harbi yaparken bugün de iyi taarruz harbi yapıyor.

Başta Alman istihbaratı ve genelkurmayı olmak üzere, bütün dünyayı şaşırtan Kızılordunun 26 yıllık tarihçesi işte budur.

Şehir tiyatrosunda "Said" gecesi

Şehir Tiyatrosu çok güzel bir müsamere hazırladı

Şehir Tiyatrosu, hasılatı geçenlerde vefat eden kıymetli san'atkâr Saidin geride bıraktığı muhtac eşi ile iki çocuğuna tahsis edilmek üzere güzel bir müsamere hazırlamıştır. Ayın 29 unda verilecek olan bu müsamere için çok zengin bir program tertib edilmiştir.

O gece Şehir Tiyatrosu san'atkârları bir (Kavuk Devrildi) komedisinin birinci perdesini, Dümbüllü İsmail ise (Ağalar) komedisini oynıyacaklardır.

Bunlardan başka san'atkâr Suphi, Necmi Rıza, kemanî Sadi ile Artaki de konser vereceklerdir.

Her halde müsamereye gelecekleri çok hoş bir gece geçirecekleri muhakkak bulunmaktadır. Bunlar ayni zamanda bir hayır işi yapmış ve sıhhatini sahnemizde harcamış olan san'atkârın kimsesiz çocuklarına hizmet etmiş olacaklar, şehrin onlara olan borcunu kısmen ödemiş sayılacaklardır.

Biletler şimdiden tiyatro gişelerinde satılmaktadır.

Belediye cezaları artırıldı

Bazı kazalarda kaymakamlık Belediye cezalarının azamî haddini tatbike başlamışlardır. Beyoğlu kazasında en az olarak ceza on beş liradan başlıyacaktır.

Beni Anlıyamadın

Sevgiye susamış bir kadının kocası tarafından istediği kadar okşanmamasından dolayı kıvranışları... Üstelik kocası da işlerini karısına tercih etmesile onu ihmal edişi... Böyle bir hayatın doğurduğu bir âşıkla kocası arasında kadının zikzaklı macerası... İsmet Ziya Şakir'in güzel bir aşk ve his romanı. 150 kuruş.

ELHAMRA Sinemasında
BUGÜN matinelerden itibaren
Şeytan ve Genc Kız
JEAN ARTHUR
ROBERT CUMMİNGS
Zengin bir adama yaşamasını ve fakir bir gence de sevmesini öğreten sevimli bir kızın hoş maceraları.
İlâveten: Her hafta gösterilmekte olan Walt Disney'in renkli Mikiler serisinden ilk defa olarak MİKİ TİYATRODA

Son senelerin en güzel eseri

BİR SANAT HARİKASI, BİR TAB ŞAHESERİ.
Yakında Çıkıyor.
Fiatı 150 kuruş
TARİH ve SANAT KÜTÜBHANESİ
Posta kutusu 210

BUGÜN
AR SİNEMASINDA
BEYAZ RÜYA
Filminin 2 nci haftası muvaffakiyetle devam ediyor.
25 MART CUMA GÜNÜ AKŞAMI
GECE KUŞU
Derin bir aşkın acıklı hikâyesi
Numaralı yerlerin önceden kapatılması tavsiye olunur.

BARIŞ DÜNYASI

Yarın Çıkacak 4 üncü Sayısında:

DÜNYA ÇAPINDA DÜŞÜNMEK... Ahmed Hamdi Başar
NÜFUS DAVAMIZ... Prof. Dr. Ali Fuad Başgil
VERASET VERGİSİ... Prof. Dr. Neumark
HAMDİ BAŞARA AÇIK MEKTUB... Prof. Şekib Tunç
KONUŞMA DİLİMİZİN TARİH DEVİRLERİ İsmail Hami Danişmend
DOMANIÇ DAĞLARI... Şükûfe Nihal
SURİ VE CEMİYET... Ahmed Dündar
Âlimler Meclisinde (Başar), Ne olduğumuzdan büyük ne de küçük (Feridun Akdağ), Aramızda (Ş. Nihal), Fikir hayatımız, Haftalık hayatımız vesaire, vesaire...
BU BÜYÜK FİKİR MECMUASINI MUTLAKA OKUYUNUZ.

Avrupa Mukadderatının
YEDİ MUAMMASI

Meşhur Fransız edib ve mütefekkiri Jules Romains'in Amerikaya kaçtıktan sonra neşrettiği bu kitab bugünkü harb hakkında birçok ifşaatı ihtiva ettiğinden büyük hayretler uyandırmıştır.

Bu kitabdaki vak'aların hepsi muharririn bizzat şahid olduğu hakikatlerden ibarettir. Bundan dolayı bu eser harbden sonra dahi siyasî bir vesika olarak kalacaktır. Fiatı karton cildli 150 kuruş.

YARIN ÇIKIYOR. NEBİOĞLU YAYINEVİ
Cağaloğlu yokuşu 43 — Posta kutusu 644 — İstanbul

Dans Kral ve Kraliçesi.. Göz kamaştıran çift yıldız
FRED ASTAİRE ve RİTA HAYWORTH'un
En son beraber yarattıkları müntehab filmler serisinin en mükemmel ve en parlağı
AŞK UYANIYOR
Şaheserinde yeni ve görülmemiş danslar göreceksiniz.
BU AKŞAM
SARAY SİNEMASINDA
Yerlerinizi evvelden aldırınız.

Kadıköy **SÜREYYA** Sinemasında
BU AKŞAM
Ateş yağan çöllerde geçen binbir esrar dolu roman.
TÜRKÇE
SAİM PAŞA
Kalbleri heyecanla titreten, gönüllere dehşet veren senenin en güzel filmi.

Göz yaşından kurulan... Büyük bir aşktan hayat alan... Senenin ikinci şaheseri:
BU AKŞAM **Lâle Sinemasında**
BALO Gecesi: Edebiyat dünyasının ölmiyen eseri...
BALO Gecesi: San'at dünyasının en büyük şerefi...
BALO Gecesi: BETTE DAVİ S'in zafer abidesi
BALO Gecesi: ERROL FLYNN'in eşsiz mucizesi
BALO Gecesi: Görülen filmlerin en güzelidir

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Sulh siyasetinin bugünkü durumu

Geçen Büyük Harb sıralarında Amerika Cumhur Reisi Mr. Wilson, meşhur prensiplerini neşretmiş, dünyanın tekrar harbe tutuşmasına engel olmak için bu prensiplerin tatbikından ve her milletin kendi hudutları içinde yaşama hakkını tanımaktan başka çare bulunmadığını en geniş ölçüde yaymağa ehemmiyet vermişti. Galib, mağlûb bütün milletler bu prensiplerden istifade edecek, harbi şu veya bu millet değil, fakat demokrasi kazanmış olacak ve geçen Büyük Harb bu sayede «harbe son veren harb» olarak tarihe geçecekti.

1918 senesinde harb talihinin dönmesi üzerine Almanya ile Müttefikleri bu esaslar dairesinde muamele göreceklerine inanarak sulh istemişler, Wilson sulh yapmak için Avrupaya geldiği zaman bir «dünya kurtarıcısı» gibi karşılanmış, fakat sulh konferansı kurulduğu zaman prensipler değil, ihtiraslar ve kinler hüküm sürmüş, galibiyet sarhoşluğu akıl ve iz'an icablarını çiğnemiş, ve yapılan sulh muahedesi bugünkü harbin tohumlarını ekmişti. Fakat muhakkak bir şey varsa, Amerikanın tekeffül etmiş olduğu sanılan Wilson prensiplerinin, geçen Büyük Harbi kısaltan ve sulh isteğini kuvvetlendiren âmiller arasında yer aldığıdır. Bu yüzden mağlûb muhariblerin hepsi de Wilson prensipleri dairesinde sulha talib olmuşlar, fakat umduklarının tam zıddile karşılaşmışlar ve bu yüzden bugünkü harb patlak vermiştir.

Mr. Churchill, bunu çok iyi bildiği için evvelki gün söylediği nutukta bu noktaya işaret etmiş, Almanyanın geçen Büyük Harbde Wilson prensipleri yüzünden teslim olduğuna dair bir takım iddialar ileri sürdüğünü söylemiş ve onun için Almanyanın bu defa da Atlantik beyannamesine veya buna benzer vesikalara tutunmasına imkân bulunmadığını, Müttefiklerin Almanyaya karşı her hangi pakt veya taahhüdle bağlı olmadıklarını tasrih etmiş ve böylece «kayıdsız, şartsız teslim olma» manasını anlatmak istemiştir.

Mr. Churchill'in bu bahse aid sözlerinden anladığımız en mühim nokta, Müttefiklerin geçen Büyük Harbde mağlûblara karşı ifa etmedikleri bir takım taahhüdlerde bulundukları halde bu defa hiç bir taahhüdle bağlı olmamaları ve bağlı olmak istemedikleridir. Bunun manası ne olabilir?

Mağlûbların mukadderatı üzerinde mutlak bir tasarruf sahibi olmak ve mağlûblara «ölümlerden ölüm beğen» demek mi?

Yoksa bunun manası Müttefikler arasında henüz bir sulh siyasetinin kararlaştırılmamış olduğunu üstü kapalı bir tarzda hissettirmek mi?

Maksad birinci şıkkı anlatmaksa bunun dövüşen her milletin dövüş kudretini, mukavemet kaynaklarını, hulâsa harb gücünü hazırlandırmaktan ve onun harbi uzatmaktan başka bir şeye yaramıyacağı şüphe götürmez.

Fakat maksad ikinci şık ise, son günlerin hâdiseleri de bu noktayı belirtmeğe yardım etmiş ve bu eksikliğin İngiltere efkârı umumiyesince de hissolunmasına ve İngiliz milletinin sulh siyasetine lâyık olan değerin verilmemesi yüzünden sızlandığını açığa vurmuştu. İngiliz milletini bu yüzden sızlandıran şey, yakın istikbalin ufkunu saran karanlıktır. Yani İngilizler de, harbi kazanmak yüzünden doğacak dünyanın ne gibi bir dünya olacağını öğrenmek ve bu gayeye doğru ilerlemek istemektedirler. İstikbali kaplıyan bu karanlık sıyrılacak olursa, bu hareket yalnız İngiliz milletini hoşnud etmekle kalmaz, belki bu hareket harbi kısaltmağa ve bir an evvel sulha kavuşmağa da yardım eder.

Mr. Churchill ise, ufku bu bakımdan aydınlatacak bir söz söylememiştir. Bunun bir sebebi, harbin uzun sürmesi ihtimalini tercih etmesi ise, diğer bir sebebi de Birleşik milletler sırasında bulunan milletlerin mukadderatının da henüz kararlaştırılmamış olmasıdır ve Polonya bunun misalidir.

Bu yüzden Müttefiklerin bir sulh siyaseti kurmaları için evvelâ kendi meselelerini halletmeleri icab ediyor. Bunun ise kolay olduğunu gösterecek bir emare yok gibidir.

Şimdiki vaziyet bu merkezdedir ve bu vaziyet ancak harbi hızlandıracak mahiyettedir.

Ömer Rıza DOĞRUL

Hayriye Lisesi kapatıldı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

neticesi müdürler encümenince tetkik edilmiş bulunan özel Hayriye Lisesinin yaptığı görülen yolsuzluklar sebebile kapatılması karar altına alınmıştır. Yatılı kız talebeden istiyenler Çamlıca Kız Lisesinde, yatılı erkek talebenin Haydarpaşa Lisesinde boşalan yerlere kabul edilebilecekleri ve gündüzlü talebenin de semtlerine göre arzu ettikleri resmî okullara yerleşmeleri hususu sağlanmıştır. İstanbul Maarif Müdürlüğü icabeden tertibleri almak ve vazifeli olarak gönderilmiş bulunan Orta öğretim Umum Müdürü Hayri Ardıç bu tertiblerin dürüst surette yerine getirilmesine başlamıştır.

Çungking'e gidecek diplomatlarımız

Ankara 23 (Telefonla) — Çungking Büyük elçilik müsteşarlığına Kudret Erbey, başkâtibliğe Rodos kançıları Necdet Kent tayin olunmuşlardır.

Eden'in beyanatı

Üç devlet arasında henüz elde edilemiyen anlayış birliği

— Baştarafı 1 inci sahifede —

tedir ve bütün kabine azasının tasvibile yapılmıştır. Başvekil, Almanyanın Atlantik beyannamesinden istifade etmek hususunda hak iddia edemiyeceğini belirtmek istemiştir. Bu suretle, galib devletlerin Almanya zararına arazi tashihleri yapmalarına Almanyanın mâni olamıyacağını anlatmıştır.

Atlantik beyannamesinde galiblere olduğu gibi mağlûblara da şamil bir takım hükümler vardır. Meselâ dördüncü madde bunlardan biridir. Bu hiç bir surette değişmiyecektir. Fakat Almanyanın, Atlantik paktının ister bu kısmına, ister başka herhangi bir kısmına aid vecibelerimizi kendisi için bir hak olarak iddia etmesine müsaade edemeyiz. Almanya bunu istiyemez. Dış politikadaki hedeflerimizden hiç birini gizlemiyorum.

Bu harbden sonra sulhun muhafazası, İngiliz milletleri camiası ile Amerika ve Sovyetler Birliği arasındaki anlayış birliğine bağlıdır. Böyle bir anlaşmıya varabilirsek, nekadar güç olursa olsun aramızdaki bütün meseleler halledilebilir. Fakat buna muvaffak olamazsak bence devamlı bir barış için hiç bir ümid yoktur. Fikrimce en esaslı mesele budur. Eğer bu üç devlet, dış politikaya rehber olacak müşterek prensipler kabul etmezlerse, büyük küçük bütün devletler ıztırab çekecektir. Harb bitince bizim bir nevi yarı inzivaya çekileceğimizden korkuluyor. Biz Avrupada, kuvvetimizle mütenasib rolümüzü tamamile oynamağa mecburuz. Bunun bu meclisten işitilmesinin ve açıkça anlaşılmasının faydalı olduğunu sanıyorum.

Moskova ve Tahran konferanslarının gayesi, bu anlayışı ve müşterek bir politika kurulmasını temin etmekti.

Bu toplantılarda, mevcud zorlukların büyük kısmının halledildiğini iddia edemem. Fakat bu konferanslardan evvelki durumla sonraki durumu mukayese etmek lâzımdır. Konferanslarda elde edilen neticelerden biri Londrada bir istişare komisyonunun kurulmuş olmasıdır. Bu komisyon gürültüsüz bir şekilde çalışmaktadır. Ben bundan memnunum. Çünkü böyle bir komisyonun bu tarzda çalışması daha iyidir. Alman askeri kudreti yıkıldığı zaman Müttefiklerin karşılaşacağı iş çok muazzam olacaktır. Bu işte şimdiden epeyce terakki kaydedilmiştir. Bu vazifenin ağırlığını küçültmeğe teşebbüs etmiyeceğim. Sadece umumî anlaşma esaslarına varabilmek için bile yenilmesi gereken bir çok güçlükler vardır. Müttefik devletleri birbirinden ayıran binlerce kilometrelik mesafeler göz önünde tutulursa dış siyaseti muvazi hatlara göre tanzim etmenin ne kadar güç olduğu anlaşılır. Bize yardım eden şey bu üç devletin ve Çinin harb bittikten sonra devamlı bir sulhun kurulması ve korunması hususunda esaslı surette menfaattar olmalarıdır.

Birleşik devletlerin dünya işlerine alâka göstermelerinden dolayı bahtiyarım. Çünkü, bu, beraberlik icabıdır. Bazı hususlarda mutabık olmasak ve münakaşa edecek olsak bile, Amerikanın dünya işlerine alâka göstermesi son derece arzu edilir bir şeydir. Bunun gibi diğer büyük ortaklarımızın da şu işlere ilgi göstermesi ayni derecede arzu ettiğimiz bir husustur. Harbden sonra Rusya kendi kaleleri içine çekilecek olursa bunun devamlı bir Avrupa sulhu lehinde bir hareket olacağını zannetmiyorum.

Meclise bir nokta hakkında teminat vermek isterim. Bu nokta, bugünkü müzakereler esnasında ileri sürülen en mühim meseleye temas etmektedir. Bazı hatibleri dinlerken, bunların, Tahranda veya Moskovada, müttefiklerimize Avrupanın bir kısmına hulûl etmek hususunda şu veya bu şekilde taahhüdlere girdiğimize dair intıbalar veya şüpheler hasıl ettiklerini hisseder gibi oldum. Böyle bir şeyin kat'iyyen aslı olmadığı hususunda Avam Kamarasına teminat veririm. Nüfuz bölgeleri ayırmak hususunda her hangi bir şekilde anlaşmış değiliz ve bizden nüfuz bölgeleri kurulmasına razı olmamız istenmiş değildir. Biz hiç bir tahdid kabul etmedik ve bizden böyle bir şey taleb edilmedi. Avrupa işleri ve Avrupa milletlerile ilgilenen her hangi bir devlet tarafından her hangi bir nüfuz bölgesi kararlaştırılmış değildir. Avrupa bu son dört sene zarfında çok ıstırab çekmiştir. Vazifemiz geçen harbden sonrakinden çok daha çetin olacaktır.

İstikbal ve barışın muhafazası için zarurî oldukça Müttefikler arasında dostluk tesis etmek için nüfuz ve tesirimizden istifade etmeğe çalışıyoruz. Avrupanın eski beraberliğini yeniden bulması ve müstakil Avrupa milletlerinin kendi hayatlarına tekrar kavuşması için nüfuzumuzu azamî haddine kadar kullanacağız.

Meclise, ilerisi için bir çok zorluklarla, hayal sukutlarından başka bir şey vadedemem. Bütün tecrübeme istinaden söylüyorum. Dış politikanın idaresi hiç bir zaman bugünkü kadar güç olmamıştır. Meclise arzettiğim hedeflere varmak için bütün kuvvetimizi kullanacağız. Muvaffakiyetsizliğe uğramıyacağımıza eminim.»

Kızılordunun yıldönümü

Sovyet elçisinin Ankarada verdiği ziyafette Başvekil, hükûmet ve ordu erkânı hazır bulundular

Ankara 23 (a.a.) — Kızılordunun 26 ncı yıldönümü münasebetile Sovyetler Birliği büyük elçisi ekselans Vinagradof ile ataşemiliter Liakhterov tarafından bu akşam Sovyet büyük elçiliği binasında bir kabul resmi tertib edilmiştir.

Bu kabul resminde Başvekil Şükrü Saracoğlu, Hariciye Vekili Numan Menemencioğlu, diğer Vekiller, Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Salih Omurtak, diğer bir çok generaller, Müttefik devletler büyük elçileri ve elçilik erkânı, meb'uslar ve sair yüksek zevat hazır bulunmuşlardır. Suvarede Sovyet büyük elçilik erkânı ilk defa olarak ihdas edilmiş olan üniformalarını giymişlerdir. Bu kabul resmi büyük bir dostluk havası içinde geç vakte kadar sürmüştür.

Şark cephesinde

— Baştarafı 1 inci sahifede —

Zitomir uçak alanına yapılan ani bir hücumla 20 Sovyet uçağı imha edilmiştir.

Beresina'nın cenubunda ve Vitebsk'in cenub doğusunda bolşevikleri mevziî taarruzları püskürtülmüştür. Fakat Rogaçef'in şimal doğusunda düşmanın sarılan kuvvetlerile inadlı bir surette savaşılmaktadır.

Şark cephesinin şimal kesiminde İlmen gölü garbında ve cenub batısında sıyrılma hareketimiz plânlı bir surette devam etmektedir. Peipus gölünün doğusunda Sovyetlerin tekerrür eden taarruzları akamete uğratılmıştır.

Dün doğu cephesinde düşman 47 uçak kaybetmiştir.

Rumanyada müdafaa hazırlıkları

Berne 23 (a.a.) — Britanova: Rumen hükûmeti, Alman tazyiki altında olarak Kızılordu Odesa'ya erişdiği takdirde, askerlik yaşındaki bütün erkeklerin umumî seferberliğe tâbi tutulacaklarına aid bir emirname neşretmiştir. Todt teşkilâtı, Rumenlerin yardımile Alman ordusu için hayati ehemmiyette bulunan Ploesti petrol çevresini korumak maksadile 3 müdafaa hattı inşa etmektedir.

Bu hatların birincisi Dinyester nehri boyunu takib etmektedir. Burası, halen Ukrayna ve Kırımda bulunan Rumen tümenleri tarafından müdafaa edilecektir.

İkinci hat, Tuna deltasından Karpatlara kadar uzamaktadır.

Takriben 10 tümenden ibaret bütün Rumen ihtiyatları bu hatta yerleştirilecektir.

3 üncü ve en mühim sayılan hat Ploesti çevresini müdafaa edecek ve münhasıran Alman kıt'aları tarafından işgal olunacaktır.

Stalin'in, Roosevelt'e mektubu

— Baştarafı 1 inci sahifede —

Churchill Polonyanın Almanyanın hesabına olarak batıya doğru genişliyebileceğini söylemiştir.

Cumhur Reisi M. Churchill'in nutkunu okumak için henüz vakit bulmamış ve bu nutku okumadan evvel de cevab vermek istememiştir.

Reis Roosevelt, dün, Sovyet Büyük Elçisi ile acaba neler görüşmüştür? Cumhur Reisi, Stalinin mektubunda Polonyadan bahsedilmediğini söylemiştir. Reis, gerek Sovyet Büyük Elçisi Gromyko gerek Birleşik Amerikanın Moskovadaki Büyük Elçisi M. Harriman vasıtasile Stalinle ekseriya mesajlar teati ettiğini söylemiştir.

Bu gazeteci Reisten Stalin'in kendisine iyi haberler verip vermediğini sormuştur. Cumhur Reisi Stalin'in kendisine sormuş olduğu bir suale cevab vermeğe uğraştığını bildirmiştir.

Polonya kabinesine Moskovanın himaye ettiği unsurların alınması reddedildi

Washington 23 (a.a.) — Umumiyetle iyi haber alan bazı mahfillere göre, Moskova'nın himaye ettiği Polonya millî komite azalarından bazılarının Londradaki Polonya hükûmetine alınması teklif edilmiştir. Her ne kadar İngiliz hükûmeti bu teklifi kabul edilir telâkki etmişse de mülteci hükûmet bunu reddetmiştir.

Filistinden gelen Hahambaşı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

Ve yaşamak imkânlarını elde ettiler. Türkiyede gördüğüm muameleye memnun kaldım. Meşhur misafirperverliği yerinde gördüm. Maalesef burada çok kalamıyacağım.»

Hahambaşı, seyahatinin sebebini de şöyle izah etmiştir:

«— Rumanyadan ve diğer taraflardan Filistine hicret edenlerin Türkiyeden transit olarak geçmeleri işile alâkadar oldum. Buradaki mümessillerimizin mesailerini tetkik ettim. Türkiye hükûmeti bu hususta büyük yardımlar yapmıştır. Ve ayni şekilde devam edeceğini ümid ediyorum. Her taraftan Yahudileri Filistine getirtmek istiyoruz. Fakat harb vaziyeti işimizi çok güçleştiriyor.

Buradan, Türkiyeden de küçük gruplar halinde küçük Türk Yahudileri hicret etmektedirler. Onları mekteblere yerleştirmekte ve yetiştirmekteyiz.

Yahudilerin geniş projeleri vardır. Filistinde kültürel, iktısadî, ziraî ve sınaî olan bu projeler fevkalâdedir ve tatbik edilmektedir, genişletilmektedir.

Harb kötü bir derddir. Yahudiler de bu derdin belâsını herkesten ziyade çekmektedirler. Çünkü binlerce Yahudi Müttefik ordusunda vazife almıştır.»

Karne yolsuzluğu

Yeni bir suiistimal daha meydana çıkarıldı

Eminönü halk birliği tarafından yeni bir karne yolsuzluğu meydana çıkarılmış ve işe Belediye teftiş heyeti ile Emniyet Müdürlüğü el koymuştur. Müfettişler, Eminönü kaymakamlığında diğer alâkadarlarla birlikte tahkikata devam ettiklerinden henüz kat'î netice elde edilmemiştir.

İhbar edilen şekil şudur: İki şahıs resmî bir dairenin mühürünü kullanarak, memleketine gitmek üzere yola çıkarılacak bazı kimselerin yolda yemeleri veya burada bulundukları müddet zarfında iaşeleri için geniş listeler tertibile Eminönü iaşe memurluğuna getirmekte ve mensub oldukları müessesedeki hizmetleri nihayet bulan bu eşhas namına günde 400 ile 1000 aded arasında ekmek almakta imişler. Bunlar, ayni zamanda ayrıca bu iş için de Ofisten un alıp bunları da Sirkecide Hocapaşada fırıncı Mustafa Denize getirerek oradan ekmek halinde Sirkeci ve civarı lokantalarına satmakta imişler. Bu yolsuzluk bir rivayete göre bir buçuk, bir rivayete göre de üç senedenberi devam etmekte imiş. Bu sahtekârlığı yapanların günde 250-300 lira kadar bir istifade temin ettikleri söylenmektedir. Filhakika bu iş meydana çıktıktan sonra Sirkeci lokantalarında ekmek buhranı başlamıştır. Şimdilik bu yolsuzluktan mes'ul olarak jandarmalıktan terhis edilmiş olan Pehlivan namile maruf Emin oğlu Ahmed Şaşı ile diğer bir iki arkadaşı ve bir fırıncı vardır. Belediye müfettişleri bu işle Belediye iaşe memurlarının münasebet derecesini araştırmaktadırlar. Alâkadarlar henüz tevkif edilmemiş olup nezaret altına alınmışlardır.

Yeni beyannamelerde sahtekârlıklara tesadüf edildi

Belediye müfettişleri yeni ekmek karnesine esas teşkil edecek olan aile fiş beyannamelerini teftiş için on bir kazada tetkiklerde bulunmaktadırlar. Birçok fişlerde evde mevcud olmıyan veya eski kütüklerde ismi, cismi kaydedilmemiş olan bazı muhayyel kimselerin de aile efradı meyanında beyannamelere kaydedildiği görülmüştür. Yapılan tahkikatta aile reisleri bunu kendileri yazmayıp birlikte ilâve edilmiş olduğunu söylemişler, birlikler ise bu isnadatı reddetmişlerdir. Bunlar hakkında takibat yapılarak Millî Korunma mahkemesine verileceklerdir.

Churchill'in dedikleri

— Başmakaleden devam —

İngiltere, Yugoslavyanın Kral hükûmetinden vazgeçmemiştir. Fakat iki yüz elli bin askerle Almanları oyalıyan Tito'ya karşı da sempati beslemektedir. İngilizler Krallık rejimini severler ama yabancı bir millete de bu sevgiyi zorla aşılamak niyetinde değildirler.

Kahire, Tahran ve Moskova konferansları hakkında son zamanlarda ortaya çıkan bazı dedikoduları, Churchill kesin bir dille reddediyor. Müttefik şefleri arasında varılan anlaşmalar, çok sağlam temellere dayalıdır. Tahranda kazanılan şeylerden hiç biri bozulmamıştır.

Polonya meselesini de bu arada bir öz olarak üç devlet şefi bir esasa bağlamışlardır. Müstakil, tam, kuvvetli ve Avrupanın esaslı devletlerinden biri olarak bir Polonyanın idamesine karar verdiğini Stalin, Churchill'e söylemiştir. Esasta anlaştıktan sonra hudud meselesi ikinci derecede ehemmiyetlidir ve anlaşıldığına göre İngiltere ileride ara bulucu bir politika güderek bu davayı yoluna koymağa çalışacaktır.

Nutukta mühim bir nokta da Almanyanın kayıdsız, şartsız teslimi hakkında Churchill'in aydınlatıcı sözleridir. İlk defa olarak ele alınan bu mevzuun, bundan sonraki gelişimi, belki harb hareketleri üzerinde bile tesirini gösterebilecektir. Kayıdsız, şartsız teslim tabirlerinden Churchill, Alman milletinin esir muamelesi göreceği, yahud soyulacağı gibi bir mana çıkarılmamasını istiyor. Churchill'e göre, bu tabirden kasıd, teslim anında, Alman milletine karşı Müttefiklerin hiç bir taahhüdle bağlı bulunmıyacağıdır. Meselâ ileride (Atlantik beyannamesini bize tatbik etmediniz) diyerek Almanların her hangi bir iddia ileri sürmelerine meydan verilmiyecektir. O beyannameyi Müttefikler ileride Almanyaya karşı ister tatbik eder, ister etmezler. Bu, yalnız onların bileceği bir iştir.

Acaba edecekler mi?

Bu da başka bir yazıya mevzu olsun.

NADİR NADİ

Bir vagon bakır tel çalanlar

— Baştarafı 1 inci sahifede —

çalmak diye vasıflandırmıştır.

Suçlular, İnşaat dairesinde çalışan bir kaç memurla çalınmış malları sevkeden bazı istasyon memurları, bu telleri satın alan Uşaklı ve İstanbullu bir kaç tüccardır.

Müddeiumumî, suçlular hakkında 4277 numaralı kanunun birinci fıkrasının tatbik edilmesini istemiştir.

Suçluların hepsi mevkuftur.

Otomobil lâstiği sirkati suçlularının da muhakemelerine bir kaç güne kadar başlanacaktır.

İzmir 23 (Telefonla) — Bura gazetelerinin yazdığına göre, otomobil lâstiği hırsızlığından 83 kişi mevkuf bulunmaktadır. Bir İngiliz kumüsyoncusunun sattığı 400 kamyon lâstiği üzerinde yolsuzluk vuku bulduğu iddia olunmaktadır.

Harb ne zaman bitecek?

Başkumandan Gl. Eisenhover ile İngiliz Başvekili Churchill'in beyanatları arasındaki tezad Amerikada hayret uyandırdı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

harbin biteceğini hesablamanın imkânsız olduğunu ve milletin, şeflerinin söylediklerine inanması lâzım geldiğini bizzat beyan etmiş olduğunu söylemiştir. Gazetecilerden biri Mr. Churchill'in sözlerinin Birleşik Amerikada hayret uyandırdığını, çünkü bunların evvelce Başkumandan General Eisenhower tarafından yapılan beyanatla tezad teşkil ettiğini belirtmiştir.

Reis Roosevelt başkumandanın ne söylemiş olduğunu kendi kendisinden sorduğunu cevab olarak bildirmiştir.

***

Başkumandan ve arkadaşları neler söylemişlerdi?

Tahran konferansı deklerasyonu Almanyaya karşı şarktan, garbdan ve cenubdan büyük taarruza geçileceğini ilân ettikten ve geniş ölçüde ikinci cephe hazırlıklarına başlandıktan sonra General Eisenhower Almanyaya karşı harbin bir yıl içinde kazanılacağını söylemişti. Filhakika istilâ ordusu başkumandanı, 27 kânunuevvel pazartesi günü yeni vazifesi için Londraya hareket edeceği sırada Cezayirde gazetecilere aynen şu cümlelerle kanaatini anlatmıştı:

«— Avrupa muharebesini 1944 te kazanacağız. Buna muvaffak olmamız için muhtac bulunduğumuz yegâne şey, cephede ve cephe gerisinde her erkeğin ve her kadının vazifesini yapmasıdır.»

General Eisenhower'in bu beyanatı Müttefik, Mihver ve bitaraf bütün memleketlerde derhal geniş akisler hasıl etmiş, buna aid havadisler büyük puntolarla neşredilmiş, geniş ve mebzul kommanterler yapılmıştı. Bu beyanatı ve onun hasıl ettiği akisleri diğer Müttefik siyasî ve askerî ricalinin bu mevzuda yapmış olduğu tekidler takib etmiştir. Bu hususta ilk tekidi yapan Amerikan Hariciye Nazırı Cordell Hull olmuştur. Cezayir beyanatının ertesi günü yani 28 kânunuevvelde Washingtonda gazeteciler toplantısında bu hususa aid fikri sorulan Mr. Cordell Hull şunları söylemiştir:

«— Başkumandan 1944 te harbin kazanılacağını söylemekte haklıdır. Şu kadar ki kendisinin de söylediği gibi bu iş için bütün Birleşmiş milletlerin gayretlerini iki misli artırmaları şarttır.»

İki gün sonra, Amerikan Bahriye Nazırı Albay Knox da gazetecilerle yaptığı görüşmede Amerikan donanmasının 1944 te nihaî zaferin Müttefikler tarafından kazanılacağına hiç bir şüphe bırakmıyan bir muvaffakıyetle harbettiğini bildirmiştir.

31 birincikânunda Washingtondan gelen bir telgrafta ise şöyle deniyordu.

«Amerikan donanması Başkomutanı Amiral Ernest J. King, dün gazetecilere yaptığı beyanatta Almanyanın 1944 te yıkılacağını beklediğini söylemiştir. Amiralin ilâve ettiğine göre, harbin başlıca yükünün Almanyanın Avrupadaki harb sahasından Pasifikteki harb sahasına götürülmesi için bir kaç aydanberi plânlar hazırlanmaktadır.»

Almanlar, nutku nasıl karşıladılar?

Berlin 23 (T.P.) — Bugün Alman Hariciyesinde İngiliz Başvekili Churchill'in Avam Kamarasındaki nutku hakkında sorulan bir suale cevabet, Churchill'in nutkunun daha ziyade Sovyetlere hitab etmekte olduğu ve bu suretle Anglo-Amerikanların vadedilen ikinci cepheyi hâlâ kurmamış olmalarından dolayı Sovyetleri teselli etmek istediği ileri sürülmüştür. Sözcü bundan sonra demiştir ki:

«Churchill, Almanyanın kuvvetini tebarüz ettirmiş ve İngilterenin uğradığı büyük zayiata işaret etmiştir. Nutkun siyasî kısmında Moskova ve Tahran konferansı neticelerine olan inanını belirtmiş, yani Sovyetlerin bütün istediklerini tasdik etmiştir. Bunun böyle olduğunu nutkunda gerek Mareşal Tito'ya ve gerek Polonyayı telmih ederek Sovyet siyasetinin «doğu hududlarını emniyet altına almağa» matuf olduğuna dair olan sözlerinden istidlâl etmek mümkündür.»

«Türedi Ailesi» davası dün karara bağlandı

— Baştarafı 1 inci sahifede —

de tayini suretile tahkirden dolayı, kitabın ikinci tabı sebebile de dava açıldığını gözönünde tutup bir sene, iki ay hapis cezası ve 233 lira 30 kuruş ağır para cezası tayin etmiştir. Sadi Gezdur'la Şerife Gemiciyi âdiyen tahkirden yedişer ay hapis ve 116 lira 60 ar kuruş ağır para cezası kararı vermiştir. Doktor Mahmud Ata Atabay'ı tahkirden de altı ay hapis ve 100 lira ağır para cezası tesbit olunmuştur. Doktora aid kısımda; romanın ikinci tabı sebebile ayrıca dava açılmadığından ceza, Sadi Gezdur'la Şerife Gemiciyi âdiyen tahkir noktasından verilmiş cezalardan, daha az olmak üzere farklıdır. Cürümlerin içtimaı kaidesi mucibince; Hârika Gezdur'u tahkirden dolayı verilen bir sene, iki ay hapis cezası esas ittihaz edilerek, Sadi Gezdur, Şerife Gemici ve Mahmud Ata Atabay'ı tahkirden verilen cezaların yekûnu bir sene, sekiz ay hapis cezasının üçte ikisi olan bir sene, bir ay, on gün esas cezaya zammedilmiştir. Ve neticede; Turan Aziz Beler'in iki sene, üç ay, on gün müddetle hapse konulması, ayrı ayrı kesilen para cezalarının mecmuu 566 lira 50 kuruş ağır para cezasını ödemesi, dava mevzuu «Türedi Ailesi» isimli kitabın müsaderesi karar altına alınmıştır. «Tarafların içtimaî mevkileri gözönünde tutularak» muharririn davacı doktora 1000 lira, diğer üç davacı için de ayrı ayrı 500 er liradan 2500 lira manevî tazminat vermesi, karar cümlesindendir. 88 lira da muhakeme masrafı ödetilecektir. Kararın temyizi kabildir.

Zelzele sahasında yapılan tetkikat

— Baştarafı 1 inci sahifede —

bu mıntakalardaki alelûmum inşaatı kontrol altına alacaktır.

Nafıa Vekilinin zelzele sahasındaki tetkikleri

Tosya 23 (a.a.) — Çerkeş ve Ilgaz kazasındaki tetkiklerini bitirdikten sonra Nafıa Vekili Sırrı Day, beraberinde yapı işleri dairesi reisi ve jeoloji mütehassısı olduğu halde kazamıza gelmiştir. Nafıa Vekili kaymakamdan izahat aldıktan sonra kazanın deprem dolayısile yıkılan sahalarını gezmiş ve yeniden tamir ve faaliyete geçirilen çeltik fabrikasını görmüştür. Geceyi kazamızda geçiren Sırrı Day, deprem yerlerinde inşa tarzları üzerinde tetkikat yapmış ve halkın ihtiyaclarını dinledikten sonra Ilgaz üzerinden Çankırıya hareket eylemiştir.

Kastamonuda zelzeleler

Kastamonu 23 (Hususî) — Bu gece şiddetli ve pek az devam eden bir zelzele oldu. Bir kaç gündenberi, bazan hafif ve bazan da orta şiddette zelzeleler oluyordu.

Ilgazda yağan karlar Çankırı - Kastamonu yolunu kapamıştır. 20 gündenberi Ankara ve İstanbul postaları gelmemektedir. Postanın Zonguldak - İnebolu yolu ile getirilmesine teşebbüs edilmiş, havalar iyi gitmediğinden, bunda da muvaffak olunamamıştır. Bu hafta içinde postanın geleceği alâkalı makamlarca söylenmektedir. Bu suretle, Kastamonu halkı, 25 gün evveline aid gazeteleri, bir kaç gün sonra ancak okuyabilecektir.

Mahir

Kastamonu 23 (a.a.) — Bugün saat 5,45 te şiddetli bir yer depremi olmuştur. Hasar yoktur.

Boluda sarsıntılar devam ediyor

Bolu 23 (a.a.) — Dün sabah burada 3,50 ve 5,50 de orta şiddette iki yer sarsıntısı olmuştur. Hasar yoktur.

İngilizlere satılan üzüm ve incirler

Bunları götürecek vapurun hareketi tehir edildi

İzmir 23 (Telefonla) — İngilizlere satılan üzüm ve incirleri İzmirden Hayfaya götürecek olan Ödemiş vapurunun boş dönmesi icab ettiğinden Vekâletler arasında navlun meselesinin halline kadar vapura mal yüklenmemesi için emir verilmiştir.

Sanayi Birliği kongresi

— Baştarafı 1 inci sahifede —

Raporun okunmasını müteakib söz alan aza bilhassa Sanayi Birliği vazifelerinin bir kısmının İthalâtçı Birlikleri tarafından görülmesine işaret ederek Birlikler Umumî Kâtibinin çalışmasını sitayişle kayıd ve bunun misal tutulmasını istemişlerdir. Azadan birisi de sanayicilerin birbirinden işçi çalmakta devam ettiğini, ham madde tevziat işinin de yoluna konulmamış olduğunu söylemiştir.

Diğer bir aza, raporun okunmasile birçok şeyleri öğrendiklerini, raporun azaya tevzi olunmadığını, bir mecmua neşredilerek birliğin faaliyetinden azanın haberdar edilmesini ileri sürmüştür.

Neticede bir çok münakaşalardan sonra idare heyeti seçimine geçilmiş, azadan bir grup eski idare heyeti azalarından mühim bir kısmını da içine alan Hasan Rıza Temelli, Enver Atakan, doktor Halil Sezer, Hilmi Nailî Barla, Ziya İnankur, Murad Hun, Ziya Tahsin Aygün ve Enver Atafırat'ı yeni idare heyetine teklif etmişlerdir. Teklif reye konulmuş, fakat pek az aza elini kaldırmıştır. Bu vaziyette, reis başka namzedler varsa bildirilmesini istemiş, lâkin o sırada Cevad Düzenli namzedlerin san'at şubelerinin bildirilmesinin muvafık olacağını, belki o zaman namzedlerin kazanabileceğini ileri sürmüştür. Bu çareye baş vurulmuş, evvelce reye iştirak edenlere bir kısım aza daha iltihak ederek ekseriyet temin edilmiştir. Murakıblığa da Bican Bağcıoğlunun seçilmesinden sonra bu gürültülü içtimaa nihayet verilmiştir.

Paassiviki, Helsinki'ye döndü

Stockholm 23 (a.a.) — Bir haftadanberi Stockholmde bulunan eski Fin hükûmet adamı M. Juno Paassiviki uçakla Helsinkiye hareket etmiştir.

Ebe Müberra Çelikbaş öldü

Malûl subaylardan ve sabık tüccarlardan Suad Çelikbaşın eşi, Yüksek Mühendis talebesinden Fahir Çelikbaş ile Naciye Çelikbaş'ın annesi ve Silâhdarağa tuğla ve kiremid fabrikalarının sahibi Mehmed Sabri Çelikbaş'ın kardeşi, Kadıköyünün tanınmış ebelerinden

MÜBERRA ÇELİKBAŞ

Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi bugün saat yarımda Taksimdeki 34 No. lu Çelikbaş apartımanından kaldırılarak Teşvikiye camiinde öğle namazını müteakib Feriköy mezarlığına defnolunacaktır. (2209)

***

Beyoğlu Asmalımesçidde 1/2 No. lı kundura mağazası sahibi, Fazile Tarhanın zevci, Taksim lisesi talebesinden Necati Tarhanın ve Beyoğlu kız orta okulu talebesi Neclâ Tarhanın babaları Kırımlı Mustafa Tarhan ani olarak genc denilecek bir yaşta vefat etmiştir. Cenazesi 24/2/944 perşembe günü Beyoğlu Kumbaracı yokuşu Tercüman çıkmazı 10 No. lı evinden kaldırılarak, Feriköy camiinde öğleden sonra namazı kılınarak Feriköy mezarlığına defnedilecektir.

Hangi memlekette hayat ne kadar pahalılandı?

Milletler Cemiyetinin bir istatistiği

Aşağıda göreceğiniz istatistik Milletler Cemiyeti ekonomik araştırmalar bürosu tarafından tanzim edilmiştir. Bu bülten muhtelif memleketlerdeki hayat pahalılığı derecelerini tesbit etmektedir. Elde edilen neticelere göre 1939 senesinde İsviçrede yüz kuruşa satın her hangi bir madde bugün:

Arjantinde	108 kuruş
Almanyada	110 »
Yeni Zelandada	113 »
Kanadada	118 »
Avustralyada	122 »
Cenubî Afrikada	124 »
Birleşik Amerikada	125 »
İngilterede	126 »
Japonyada	130 »
İsveçte	147 »
Norveçte	149 »
İsviçrede	149 »
Danimarkada	150 »
İspanya ve Portekizde	158 »
Meksikada	166 »
Finlandiyada	180 »
Şilide	195 »
Hindistanda	196 »
Macaristanda	197 »
İranda	344 »
Türkiyede	352 » tur.

Avrupada hayat pahalılığı en yüksek dereceyi bulan memleket Yunanistandır. Bültenin verdiği malûmata göre 1939 senesinde bir kilo ekmek 7 drahmi iken 6000 drahmi, bir kilo un 9 drahmi iken 10,000 drahmi, bir kilo et 78 drahmi iken 30,000 drahmi, bir kilo tuz 4 drahmi iken 35,000 drahmi, 14 kıratlık bir gram altın 350 drahmi iken 600,000 drahmi olmuştur.

Göknil ailesinin teşekkürü

Annemizin vefatile uğradığımız acıyı paylaşmak-lûtufkârlığını esirgemiyen aziz dostlarımıza en derin minnet ve şükranlarımızı arzederiz.

Göknil ailesi

***

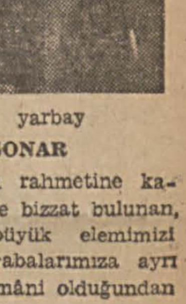

Ankara jandarma mıntaka komutanı albay Kadri Şinasi Tosunoğlunun eniştesi, zırhlı tugay baştabibi Dr. Hüsnü Görelin ve Orhangazi hükûmet tabibi Dr. Selim Bilgenerin kayınpederleri, Diyarbakır merkez komutanlığından emekli yarbay

AZİZ MUTSONAR

20/2/944 günü Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesinde bizzat bulunan, mektub ve telgrafla büyük elemimizi paylaşan dost ve akrabalarımıza ayrı ayrı teşekküre acımız mâni olduğundan muhterem gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

Mutsonar, Görel, Bilginer aileleri

***

Baldızım, annemiz ve kayınvalidem

MEVHİBE FİKRİ

nin vefatı dolayısile büyük acımıza iştirak ederek, onu ebedî istirahatgâhına götürmek, evimize kadar gelmek, telgraf veya mektub göndermek zahmetinde bulunan dostlarımıza teşekkür ve minnetlerimizi bildiririz.

Eniştesi: Selim Sırrı Tarcan, çocukları: Fikri Ziya Aral, Gülseren Esmen, Damadı: Ekrem Esmen

***

Oğlum Alinin böbrek taşı ameliyatını büyük bir hazakatle başararak tedavisindeki ihtimam ve şefkatle yavrumu yeniden bir hayat bahşeden ürolog operatör Kemal Çağlara, gösterdiği yardımdan dolayı Deniz hastanesi başhemşiresi Bayan Lûtfiyeye ve Bayan hemşire Vedia ve Münireye, ameliyat günlerinin evlâdımı kaybetmek korkusile titrediğim o müthiş anlarında, teselli ve yardımlarile bana destek olan Hamidiye gemisi komutanı yarbay Zeki Tafdil ve kıymettar eşine, albay M. Ali Akerle sayın ailesine, yardımsız ve varlıksız günlerimde oğluma maddî ve manevî müzaheretini, babalığı esirgemiyen amcası Hikmet Kerim Ökem'e alenen teşekkürü bir vazife bilir, ebedî minnet ve şükranlarımı tekrarlarım.

Nadide Doruk

***

Sevgili oğlumuz, aile reisimiz ve kardeşimiz İş Bankası müdürlerinden HAYREDDİN ÜNAYDIN'ı kaybetmekle uğradığımız büyük acıyı paylaşan, cenazesine gelen, mektub ve ziyaretlerile bizi teselli eden dostlarımıza ve bu müşkül günümüzde hassas yardımlarını esirgemiyen ve bizzat cenazede bulunan aziz Valimiz Lûtfi Kırdara sonsuz minnet ve şükranlarımızın arzına muhterem gazetenizin tavassutunu rica ederiz.

Anası: Merzuka Ünaydın, eşi: Aliye Ünaydın, kardeşleri Tevhide Ünaydın, İkbal, teyze zadeleri: Ruşen Eşref Ünaydın, Reşad Nuri Güntekin

Mevlid

Bahçekapıda meşhur mahallebici Halim Haktanırın ölümünün kırkıncı gününe tesadüf eden 24 şubat 944 perşembe günü öğle namazını müteakib Fatih camiinde Mevlidi Nebevî kıraat edileceğinden akraba, dost ve arzu buyuran ihvanı dinin teşrifleri rica olunur.

***

Dayımız emekli General Halid Galib Tekakın ölümünün 40 ıncı gününe tesadüf eden 24 şubat 1944 perşembe günü öğle namazını müteakib Beşiktaş Sinanpaşa camiinde Mevlidi Nebevî kıraat edileceğinden akraba, dost ve arzu buyuran din kardeşlerimizin teşrifleri rica olunur.

Yeğenleri

RADYO

Bugünkü Program

ANKARA

7,30 Program
7,32 Jimnastik
7,40 Haberler
7,55 Müzik (Pl.)

★

12,30 Program
12,33 Şarkılar
12,45 Haberler
13,00 Müzik (Pl.)

★

18,00 Program
18,03 Dans orkes.
18,30 Dış politika
18,45 Dans orkes.
19,00 Haberler
19,20 Müzik
19,45 Fasıl heyeti
20,15 Rad. Gazetesi
20,45 Şarkılar
21,00 Kitab saati
21,10 Müzik
21,30 Konuşma
21,45 Senfonik orkes
22,30 Geçmiş gün
22,35 Haberler
22,50 Kapanış

İSTANBUL

19,15 Swing (Pl.)
19,30 Haberler
19,45 Şarkılar
20,15 Rad. Gazetesi
20,45 Kuartet Asal
21,15 Fasıl
21,45 Saz eserleri
22,00 Haberler
22,15 Kapanış

BULMACA

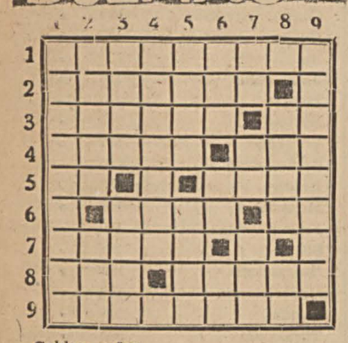

Soldan sağa:

1 — Ekim ve onunla ilgili işlerle uğraşma mesleki. 2 — Çevirme ve ekonomi hususlarında usta. 3 — Sık sık tekrar edilen hoş şey, iskambilde bir kâğıd. 4 — Meşhur operalardan biri, bir emir. 5 — Uzuvlarımızdan biri, akıl muvazenesi yerinde olmıyan. 6 — Yedirip içirme, asker. 7 — Büyük denk. 8 — İcra, bir emir. 9 — Garez bağlama huyu.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Yabani yemişlerden biri. 2 — Erişilmesi güç gaye, caka. 3 — İki şeyi birbirinden ayırmağa yarayan şey, herkese bildirme. 4 — Bir nakliye vasıtası. 5 — Yüzümüzün bir kısmı, merhum ve meşhur aktörlerimizden biri. 6 — Bir edat, söyle, bir renk. 7 — Sıfat takısı, bir harfin okunuşu, kötünün zıddı. 8 — Ev erkânı, bir renk. 9 — Katettiren.

Evvelki bulmacamızın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	H	A	R	C	A	M	A	K	■
2	E	C	E	■	K	I	Y	A	M
3	S	I	N	I	R	■	A	L	A
4	A	K	■	R	A	S	■	E	T
5	B	L	O	K	N	O	T	■	A
6	S	I	R	■	■	D	A	R	B
7	I	■	M	E	Y	A	N	■	A
8	Z	U	A	F	A	■	■	İ	N
9	■	T	N	E	K	Ş	A	T	■

BORSA

İstanbul Borsasının 23/2/944 fiatları

		Kapanış
Londra	— 1 Sterlin	5,22
New-York	— 100 Dolar	130,50
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	30,3255
Madrid	— 100 Pezeta	12,89
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	31,1325
ESHAM VE TAHVİLÂT		
İkramiyeli %5 938		19,82
%7 Birinci tertib Milli Müdafaa		19,55
%5 İkramiyeli Milli Müdafaa		19,40
Aslan Çimento		9,—

Kongre

Ortaköy Genclik Kulübü Umumi kâtibliğinden:

20/2/1944 tarihinde yapılacak olan fevkalâde kongre ekseriyet olmaması yüzünden 27/2/1944 tarihine tehir edildiğinden mezkûr günde sayın azaların saat 10 da kulüb binasında yapılacak olan fevkalâde kongreye gelmeleri rica olunur.

İstanbul Belediyesi
ŞEHİR TİYATROSU
BU AKŞAM
Saat 20,30 da
DRAM KISMI
YAPRAK DÖKÜMÜ
Yazan: Reşad Nuri Güntekin
Telefon: 42157

KOMEDİ KISMI
CİMRİ
Yazan: Moliere
Türkçesi: İsmail Hami Danişmend
Telefon: 40409
Pazar günleri 15.30 da matine
Yakında: Ayarsızlar

SES Tiyatrosu temsilleri
Geceleri 20.30 da
Cumartesi, Pazar, Çarşamba matine 15 te
LÜKÜS HAYAT
Büyük operet 3 P.
Yazan: Ekrem Resid
Müzik Cemal Resid
Çarşamba gün ve geceleri tenzilâtlı talebe ve halk temsilleri
SON HAFTA

ÜROLOG - OPERATÖR Prof.
Bahaeddin Lûtfi Varnalı
Böbrek, mesane, idrar ve tenasül yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu İş Bankası karşısı Emir Nevruz sokak No. 10. Panaiya Apt. No. 2 Telefon: 42203

Sahib ve Başmuharriri
Yunus Nadi ABALIOĞLU
Umumi neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

NEVROZİN

Baş, diş, nezle, grip, romatizma

Nevralji, Kırıklık ve Bütün ağrılarınızı derhal keser
İcabında günde 3 kaşe alınabilir
Taklidlerinden sakınınız. Her yerde israrla **NEVROZİN** isteyiniz

Kurşun kaplama işi

Ankara Arkeoloji Müzesi Müdürlüğünden:

1 — Ankarada (Eti Eserleri Müzesi) yapılmakta olan (Mahmudpaşa bedesteni) nin iki kubbesinin kurşunla kapatılması işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Keşif bedeli 28282, muvakkat teminatı 1212,15 liradır.

3 — Eksiltme 2 mart 944 perşembe saat 15 te Maarif Vekilliği Antikiteler ve Müzeler Müdürlüğünde (Büyük postane karşısı Kudret apartımanı) yapılacaktır.

4 — İsteklilerin, Yapı ve İmar İşleri Reisliğinden alacakları ve şimdiye kadar bir defada 20,000 liralık kurşunlama işi yaptıklarını gösterir belge ile birlikte ehliyet vesikalarını ve muvakkat teminat ve teklif mektublarını 2490 sayılı kanun hükümlerine göre ihale günü saat 14 ten itibaren adı geçen eksiltme yerinde Komisyon Reisliğine vermeleri gerektir.

5 — Bu işe aid keşif, hergün Arkeoloji Müzesinde görülebilir. Tasdikli örneği edinilebilir. (1829)

Alelâde Senelik Umumî Heyet Toplantısı

İstanbul Balık Avcıları Kooperatifinden:

Kooperatifimiz alelâde umumî heyetinin 15/3/944 tarihine musadif çarşamba günü saat (15) te Yenipostane caddesi Halk Sandığı binası üst katındaki Merkezinde toplanması idare meclisimizce kararlaştırılmış bulunmaktadır.

Kayıdlı bilûmum ortakların mezkûr tarih ve saatte toplantıda hazır bulunmaları rica olunur.

MÜZAKERAT RUZNAMESİ:

1 — İdare Meclisi ve murakıblar raporunun okunması,
2 — Bilânço, kâr ve zarar hesablarının tetkik ve tasdiki,
3 — İdare meclisi âzalarile murakıbların ibrası,
4 — Yeniden idare meclisi seçimi.

Ademi iktidar ve Bel gevşekliğine karşı
HORMOBİN
HER ECZANEDE BULUNUR P. K. 1255 Reçete ile satılır.

İSTANBUL TİCARET BORSASINDAN:

4355 sayılı kanunun tatbikına aid nizamnamenin 29 uncu maddesinin (e) fıkrasına Ticaret Vekâletince hazırlanan talimatnameye tevfikan yapılan Borsa tellâllığı birinci imtihanında adları aşağıda yazılı dokuz zatın muvaffak oldukları ilân olunur.

1 — Şerafeddin Gülsöyle
2 — Tevfik Yazıcıoğlu
3 — İbrahim Fethi Tulpar
4 — Raşid Anday
5 — Abdurrahim Rahmi Zapso
6 — Süreyya Baban
7 — Turgut Keçeci
8 — Hristo Nikolâidi
9 — Mustafa Galib Aksu

Tasfiye halinde bulunan

Üsküdar - Kadıköy ve Havalisi Halk Tramvayları Türk Anonim Şirketinden:

Hissedarlar umumî heyeti 30/3/1944 perşembe günü saat 10 da Şirketin Bağlarbasındaki Merkezinde adî surette toplanacaktır. Esas mukavelenameye göre en az beş hissesi bulunanların hisse senedlerini içtima gününden bir hafta evveline kadar Şirket veznesine yatırmaları ve duhuliye kartı almaları ilân olunur.

TASFİYE MEMURLARI

GÖRÜŞÜLECEK İŞLER:

1 — 1/7/1943 tarihinden 31/12/943 tarihine kadar vaki hesabat ve muamelât hakkında Tasfiye Memurları ve Murakıb raporlarının okunması.

2 — Bu hesab devresine aid bilânçonun tasdiki ve tasfiye Memurlarının ibrası.

3 — 1944 yılı için hazırlanan varidat ve masarifat bütçelerine nazaran muhammen varidat fazlasının dış ve iç piyasadan mubayaa edilecek her nevi malzeme ve olağanüstü masraflara karşılık ittihaz olunması ve gerek mevcud ve gerek ledeliktiza yeniden açılacak bütçe fasıl ve maddelerine bu tahsisattan münakale icrasile, lüzum görülecek mahallere sarfı için Tasfiye Heyetine salâhiyet verilmesi.

DERMOJEN
Yanık, Çatlak, Ekzama ve Cild yaralarına tevkalâde iyi gelir. Derinin tazelenmesine ve yenilenmesine hizmet eder.
FRENGİ ve BELSOĞUKLUĞUNA Tutulmamak için
PROTEJİN
Kullanmalıdır

Eskişehir Tayyare Fabrikası Genel Direktörlüğünden:

Fabrikamız Dizel santralına başmakinist ve makinist alınacaktır.

1 — Taliblerin en aşağı ilk mekteb mezunu olması şarttır. San'at okulu veya Makinist mektebi mezunu olanlar tercih edilir.

2 — En az 300 beygirlik Dizel santralında beş sene çalışmış bulunması ve bu hususları resmen vesika ile tevsik etmesi şarttır.

3 — Talibler arasında yapılacak imtihanda gösterecekleri ehliyet ve iktidarlara göre saat başına 110 kuruşa kadar ücret verileceği gibi ayrıca öğle yemeklerini fabrikada yemeleri için saat başına 5 kuruş yemek zammı ve evli olanlar için de 3 kuruş aile zammı verilir.

Kabul edilecekler için lüzumlu vesikalar:

1 — Nüfus hüviyet cüzdanı.
2 — Tahsil vesikası.
3 — Askerlik vesikası.
4 — Bonservis.
5 — İyi hal kâğıdı. (2085)

İzmir Belediyesinden:

Behçet Uz Çocuk Hastanesinin kalorifer tesisatı Fen İşleri Müdürlüğünde 405 kuruş mukabilinde tedarik edilecek keşif, şartname ve projesi mucibince kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 81038.11 lira, muvakkat teminatı 5301 lira 90 kuruştur. İhalesi 8/3/944 çarşamba günü saat 16,30 dadır. 2490 sayılı kanunun tarifatı dahilinde hazırlanmış teklif mektubları ve Belediye Fen İşleri Müdürlüğünden bu işe girebilmek için alınacak vesikanın ihale günü azamî saat 15,30 a kadar Encümen Riyasetine verilmesi. (2111)

Doktor
Muin Memduh Tayanç
Cerrahpaşa hastanesi iç hastalıkları mütehassısı
Saat 3,5 - 7 e kadar
Beyoğlu, Avrupa pasajı karşısında No. 19. Küçük Parma H. daire: 1

Karar hulâsasıdır

İhtikâr 943/1243

Karnesiz ekmek satmak suretile Millî Korunma kanununa muhalefetten suçlu Tophane Sırakasablar Mes'ud sokak No. 2 de oturur Osman kızı Ummügür hakkında İstanbul 2. Millî Korunma mahkemesinde cereyan eden muhakemesi sonunda suçlunun fiili sabit görülerek Millî Korunma kanununun 59, 63 maddeleri mucibince 330 kuruş para cezasile mahkûmiyetine ve ücreti suçluya aid olmak üzere karar hulâsasının Cumhuriyet gazetesinde neşrine karar verildi. (3131)

DOKTOR
Kemal Saracoğlu
Şişli Etfal Hastanesi
DAHİLİYE MÜTEHASSISI
Ankara caddesi No. 15. Tel: 20189

ZAYİ — Safranbolu nüfus memurluğundan aldığım nüfus kâğıdım ile askerlik tezkeremi zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur. Harmancık köyünden 331 doğumlu Mustafa oğlu Mustafa Aslan

ORTAK ARANIYOR
Galatada Bankalar caddesinde tanınmış büyük bir radyo ve elektrik mağazası 30,000 lira vazedebilecek bir sermayedar veya ortak arıyor. Galata 1005 No.lı posta kutusuna yazılması.

Bicki Dersleri
Yazan: ŞÜKRÜ CANAL
KADIN TERZİLİĞİ 5 Lira
ERKEK TERZİLİĞİ 5 »
YAPMA ÇİÇEKLER 1,5 »
Hocasız bicki, dikiş öğrenmek istiyenler için yazılan ve bir çok metodları havi olan bu eserler heveslilere tavsiye olunur.
Taşra siparişleri bedelleri geldiğinde derhal taahhüdlü posta ile gönderilir.
Satış yeri: UĞUR KİTABEVİ
İstanbul Cağaloğlu yokuşu No. 44

Devren kiralık YAZIHANE
Yenipostane arkasında Aşirefendi caddesinde kaloriferli bir yazıhane devren kiralıktır. Müracaatler: Tahtakale Balkapan caddesi No. 6. Saat 10-12 ve 15-18

Ticaret ve Sanayi Odasından:

İsviçreye takasla veya serbest dövizle halı, gülyağı, tıbbî nebatlar, şarab ve likör ihracına müsaade edilmeğe başlandığı alâkadarların malûmu olmak üzere ilân olunur. (2216)

Maden direk kesim, nakil işi

Devlet Orman İşletmesi Cide Revir Âmirliğinden:

1 — Revirimizin 3 üncü bölgesinin Atalanı ormanında 350 metre küp kayın - metre küp gürgen - metre meşe maden direklik eşcarı dibinden kesim direk boylarına ayırma ve şose ara deposuna nakil ve istif işlerinin beher metre küpü 9 lira muhammen bedelle açık eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme 9/3/944 tarihine rastlıyan perşembe günü saat 14 te Cide Revir Âmirliği binasında yapılacaktır.

3 — Muvakkat teminat % 7.5 hesabile 236 lira 25 kuruştur.

4 — Eksiltmeye aid şartname Ankarada Orman Umum Müdürlüğünde, İstanbul Çevirge Müdürlüğü ile Bartın, Araç Revir Âmirliğile revirimizde görülebilir.

5 — İsteklilerin yukarıda yazılı gün ve saatte muvakkat teminatlarile birlikte revirimize müracaatleri ilân olunur. (1879)

Müzisyen alınacak

Riyaseticumhur Filârmonik Orkestrası Şefliğinden:

1 — İdaremiz Salon Orkestrasında çalıştırılmak üzere imtihanla iki «kemancı» alınacaktır. İmtihanda kazananlara 140_150 lira ücret verilecektir.
İmtihan 4 mart cumartesi günü saat 10 da Orkestra Şefliğinde yapılacaktır.
İmtihana girebilmek için aşağıda yazılı vasıfları haiz olmak lâzımdır.
a — Türkiye Cumhuriyeti vatandası olmak.
b — Fiili askerlik hizmetini yapmış bulunmak.
2 — Bu vasıfları haiz olup da imtihana girmek istiyenlerin en geç 29 şubat 944 akşamına kadar birer dilekçe ile Orkestra Şefliğine müracaatleri lâzımdır.
Dilekçeye aşağıda yazılı vesikaların asılları eklenecektir:
a — Nüfus hüviyet cüzdanı,
b — Askerlik vesikası,
c — Sıhhî heyet raporu,
ç — Doğruluk kâğıdı,
d — 6 aded 6 X 9 eb'adında vesikalık fotograf (884)

Sarıyer Malmüdürlüğünden:

Mükellefin adı	Mahallesi	Sokağı Daire sokak	No.	Cinsi Ev yalı	Hissesi	Kıymeti	Teminatı
Yorgi Sikyadis	Yeniköy		1		10/24	4050	127

Galatasaray Maliye Şubesine varlık vergisinden borclu Yorgi Sikyadis'in tasarrufunda bulunan yukarıda yazılı gayrimenkulü tahsili emval kanunu hükümlerine tevfikan 28/2/944 tarihine tesadüf eden pazartesi günü saat 14 te ilk ihalesi ve on gün sonraya tesadüf eden 9/3/944 perşembe günü saat 14 te kat'i ihalesi icra kılınacaktır.

Taliblerin pey akçelerini hâmil makbuzlarile Sarıyer Kaymakamlığında idare heyetine mezkûr günlerde müracaatleri ilân olunur. (1996)

Bu Harbin Korkunc Sahneleri
«Komandoslar»
Bu harbin en meraklı ve dikkate şayan sahnelerinin başında şüphesiz «Komandos» denilen baskıncı fedailerin harekâtı gelir. İşte bu seri de bu sahnelerden birini heyecanla okuyacaksınız. BUGÜN ÇIKTI. Her gazete satan bayide bulunur Fiatı 15 kuruştur. Tevzi merkezi
UĞUR KİTABEVİ

ZAYİ — Kayseri Lisesi orta ikiden almış olduğum tasdiknamemi kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

1240 No. Haydar Kıratlı

Mobilyalarınız
için mutlaka AHMED FEVZİ'nin
ASRÎ MOBİLYA
Mağazasına müracaat etmeniz menfaatiniz icabıdır. Rızapaşa yokuşu No. 66. Tel: 23407

İstanbul Beşinci icra memurluğundan:

Mahcuz ve satılmasına karar verilen bir aded B. Rosener Berleni Alman markalı piyano 29/2/944 tarihine müsadif salı günü saat 12 den 14 e kadar Şişlide Âbideihürriyet caddesinde 191 numaralı dükkân önünde bilmüzayede satılacağından talib olanların mahallinde hazır bulunmaları ilân olunur.

ÜROLOG - OPERATÖR
Dr. Suphi Arın
İdrar yolları ve tenasül hastalıkları mütehassısı. Taksim Sıraseviler caddesi No. 59. Tel: 49284

ZAYİ — Kendime mahsus mühürümü zayi ettim. Yenisini çıkarıyorum, eskisinin hükmü yoktur.

Kadıköy gazete müvezzii Suad Tayfun

DOKTOR
Sedad Kumbaracılar
BEVLİYE MÜTEHASSISI
Ademi iktidar, belgevşekliği tedavisi. Saat 2 - 7 ye kadar
Sirkeci Ankara caddesi Tan gazetesi karşısı 147. Tel: 22593

Göz Hekimi
Nuri Fehmi Ayberk
Haydarpaşa Nümune Hastanesi Göz Mütehassısı
İstanbul Belediyesi karşısında
Telefon: 23212

Mütercim Alınacak

SÜMERBANK UMUM MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

Ankaradaki Umum Müdürlüğümüze biri İngilizce, biri almanca için imtihanla iki mütercim alınacaktır. Verilecek ücret ehliyet derecesine göre 260 ve 300 liradır. İmtihan 10/3/1944 cuma günü saat 15 te İstanbul Şubemizde ve Ankarada da Umum Müdürlükte yapılacaktır. İmtihanda muvaffak olanlar arasında diğer garb dillerinden birini ilâveten bilmek tercih sebebi sayılabilir. İsteklilerin 9/3/1944 akşamına kadar Ankarada Umum Müdürlüğe veya İstanbulda Sümerbank İstanbul Şubesine müracaatleri.

Pazar Tramvay Seferleri

İstanbul Elektrik, Tramvay ve Tünel İşletmeleri Umum Müdürlüğünden:

Sırf pazar günlerine mahsus, sinema ve tiyatro yolcularına bir kolaylık olmak üzere Taksimle Beyazıd arasında ilk ve son hareketleri aşağıda gösterildiği üzere yeni bir tramvay servisinin ihdas edilmiş olduğu sayın halka ilân olunur. (2170)

Taksimden ilk hareket	11.40
Taksimden Fatihe ve Aksaraya son hareket	24,15

Bolu Vilâyetinden:

1 — Yer depreminden hasara uğrayan Bolu Vilâyet Merkezi Hükümet Konağının yıkılma işi 12 gün müddetle eksiltmeye konulmuştur.

2 — Bedeli keşfi 20,000 lira olup teminatı 1500 liradır.

3 — Bu işe aid şartname Bolu Vilâyet Nafıa Müdürlüğünde herkesin görülebilir.

4 — İhale 3 mart 944 cuma günü saat 15 te Bolu vilâyetinde teşekkül edecek Komisyon odasında icra edileceğinden talibler muayyen gün ve saatte bulunmaları. (2169)

İstanbul Üniversitesi A. E. P. Komisyonundan:

10 mart 1944 cuma günü saat 15 te İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünde 1570994.22 lira keşif bedelli konferans salonu inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Mukavele, eksiltme, hususî ve fennî şartnameleri, projesi, keşif hulâsasile gerekli diğer evrak 50 lira mukabilinde Üniversite Rektörlüğünde verilecektir. Muvakkat teminat (63380) liradır. İsteklilerin teklif mektublarını ve en az (350000) liralık bu işe benzer bir işi taahhüd edip başardığına dair vesikalara dayanan İstanbul Vilâyetinden eksiltmeden 3 gün evvel alınacak ehliyet ve 1944 yılına aid Ticaret Odası vesikalarını ihale günü saat 14 e kadar Üniversite Rektörlüğüne vermeleri. (1968)

ALELÂDE TOPLANTI DAVETNAMESİ

Türk Ticaret Bankası A. Ş. İdare Meclisinden:

Türk Ticaret Bankası A. Ş. aksiyon sahiblerinin senelik toplantısı 29 mart 1944 tarihine musadif çarşamba günü saat (11) de Ankarada Işıklar Caddesinde kâin Banka Merkezinde yapılacaktır.

Statümüzün 43 üncü maddesi mucibince iştirake salâhiyettar olan aksiyon sahiblerinin toplantı gününden en az bir hafta önce duhuliye kartını almaları şarttır.

Aksiyon sahiblerinin vaktinde Banka Merkezine veya Şubelerine müracaatlerini dileriz.

TOPLANTI RUZNAMESİ:

1 — İdare Meclisi raporile murakıblar raporunun okunması,
2 — 1943 yılı bilânçosile kâr ve zarar hesablarının tasdikile idare meclisi ve murakıbların ibrası,
3 — Kârın taksim suretinin ve tevzi gününün tesbiti,
4 — Ayrılan yerine idare meclisince seçilen âzanın tasdiki ve müddeti bitenlerin yerine âza seçilmesi,
5 — 1944 yılı için yeniden iki murakıb seçilmesi.

İDARE MECLİSİ

İstanbul Defterdarlığı ilânları

FABRİKA SATIŞI

Zahireci Nikolaki Karamanoğlunun Tophane Maliye şubesine varlık vergisi borcundan dolayı haciz altına alınan ve yapılan envanter neticesinde satılmak cut alâtı sabite, mamul ve gayrimamul pamuk vesair işletme malzemesi satılmak olmak üzere 147526.07 lira kıymet takdir edilmiş olan Yedikule Kazlıçeşme Orta sokak 2 No.da kâin Sıhhat İdrofil Pamuk fabrikası (işletmeye devam edilmek şartile) 2/3/944 perşembe günü saat 10 dan itibaren alenî müzayede ile toptan satılacaktır. Fabrikayı görmek istiyenlerin 28/2/944 pazartesi günü saat 10 dan itibaren fabrika binasında bulunacak Maliye memurlarına müracaatleri ve satış günü mahallinde bulunmaları ilân olunur. (2172)

Tophane şubesine borclu Vahram Yavruyanın Beyoğlu Kalyoncukulluğunda 115 No.lı fırınında mevcud bir aded motörlü hamur makinesi, bir aded hamur teknesi, iki aded maya kutusu ve yirmi aded pasa 28/2/944 tarihine tesadüf eden pazartesi günü saat 10 dan itibaren mahallinde satılacağı ilân olunur. (2173)

SUADİYEDE SATILIK ARSA

Suadiyenin en mutena bir yerinde Okul sokağında, İskele ve Plâj caddeleri arasında cephesi 21, mecmuu 553 metre murabbaı olan arsa son 8500 liraya satılıktır. Vapura, plâja, tramvaya birer dakika mesafededir. Taliblerin saat 12 den 13.30 a kadar Cağaloğlunda Servilimescid sokağında 10 numaralı Sinâ apartımanının 3 üncü katında 5 inci daireye müracaatleri.

Elâzığ Elektrik Birliğinden:

Elâzığ şehrinde bir buz fabrikası kurulacaktır. 12,5 ilâ 15 kilolluk kalıplarla ve bir seferde 1500 kilo buz yapar veyahud buna yakın kalıb vesaitine mevcud olanların Elektrik Birliğimize teklif yapmaları ilân olunur. (1987)

İstanbul Mahrukat Ofisi Umum Müdürlüğünden:

1 — Balatta sahilde kurulacak 54109 lira keşif bedelli ekmek fabrikası inşaatı 2 mart 944 günü saat 15 te ihale edilmek üzere fiat vahidi esası üzerinden kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Eksiltme Mahrukat Ofisi Umum Müdürlüğü binasında müteşekkil Komisyonda yapılacaktır.

3 — Eksiltmeye gireceklerin 4058 lira 20 kuruşluk muvakkat teminat makbuzu veya mektublarile bu işe benzer iş yaptıklarına dair resmî dairelerden almış oldukları vesikalara istinaden İstanbul Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğünden Eksiltme tarihinden 3 gün evvel dilekçe ile alınmış ehliyet ve 944 yılına aid Ticaret Odası vesikalarile beraber usulü dairesinde ihzar edecekleri teklif mektublarını havi kapalı zarflarını birinci maddede yazılı gün ve saatte Umum Müdürlüğe vermeleri lâzımdır. Bu saatten sonra gelecek mektublar kabul zarı itibara alınmaz.

4 — Bu işe aid proje, keşif, mukavele vesair evrakı istiyenler her gün Ofis Umum Müdürlüğü kaleminde görebilirler.

5 — Bu işe aid mukavele, eksiltme, hususî ve fennî şartnameleri, projesi, keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak 368 kuruş bedel mukabilinde İşleri Müdürlüğünden verilecektir.

Adana Belediye Riyasetinden:

1 — Adana içme su tesisatının noksan kalan isale hattı ile su deposunun itmamı 37745.87 lira bedelle ve kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur.

2 — İhalesi 10 mart 944 cuma günü saat 16 da Adana Belediye binasında yapılacaktır. Teklif mektubları saat 15 ten sonra kabul edilmez.

3 — Muvakkat teminatı 2831 liradır.

4 — İhale gününden üç gün evveline kadar münakasaya dahil olabilmek için ehliyet vesikası Belediye Fen Müdürlüğünden alınmalıdır.

5 — Keşif ve şartnamesini görmek istiyenlerin Belediye Fen İşleri Müdürlüğüne ve Ankara Belediye İmar Heyeti Fen Şefliğine müracaat edecekleri ilân olunur. (2150)